

Înnoirea anului, înnoirea vieții noastre sufletești

Ne-a ajutat Bunul Dumnezeu să intrăm într-un Nou An. Momentul acesta reprezintă o sărbătoare minunată care are trei semnificații: două semnificații teologice și una civilă sau socială.

Astăzi prăznuim Tăierea împrejur a Pruncului Iisus, eveniment ce a avut loc la opt zile după Nașterea Sa.

Ca toate sărbătorile închinat Mântuitorului și aceasta este socotită Praznic împărătesc. Toate sărbătorile mari numite Praznice împărătești au un caracter hristologic, pentru că ele nu fac altceva decât să ne aducă în prezent evenimente din viața Mântuitorului Hristos, pe care comemorându-le să le trăim și noi și să ne împărtășim de harul revărsat de Hristos, prin Sfânta Liturghie, asupra noastră.

A doua semnificație a zilei de azi este cea legată de prăznuirea anului mare sfânt din această lună: Sfântul Vasile cel Mare. Cartea în care se află viețile sfinților, deci și a Sfântului Vasile și cântările de laudă a sfinților se numesc Minei. În total sunt douăsprezece Minei, deci câte un Minei pentru fiecare lună. Așa stând lucrurile spunem despre sărbători că pe lângă caracterul lor hristologic, mai au și un caracter mineal.

Să adăugăm aici și a treia semnificație a acestei zile, care nu este religioasă, ci mai degrabă civilă sau socială: marcarea începutului Noului An. E bine să știm că anul bisericesc începe la 1 septembrie, iar cel civil la 1 ianuarie. Biserica marchează și acest eveniment civil al intrării într-o nouă etapă, într-o nouă perioadă de viață și activitate, de orânduire și bună chivernisire a problemelor noastre familiale și comunitare.

Să-mi permiteți acum să vă spun câteva cuvinte despre semnifi-

ficația fiecărui eveniment la care am făcut referire.

Întâi de toate ne vom opri la Praznicul împărătesc al Tăierii împrejur. Pruncul Iisus a fost dus la templu, după cum am spus, la opt zile după Naștere ca să fie tăiat împrejur. Era și este încă un ritual iudaic acesta. Il practică numai evreii și constituie semnul legământului încheiat de Dumnezeu cu patriarhul Avram și prin el cu poporul ales. Mântuitorul s-a supus acestui ritual pentru a exprima

legătura și identificarea Sa cu acest popor. La creștini, acest ritual este înlocuit cu sacramentul pe care noi îl numim Sfânta Taină a Botezului. Acest sacrament îl renaște pe cel ce îl primește la o nouă viață: viața în Hristos.

Îndată după ritualul Botezului urmează împărtășirea unei alte Taine: cea a Mirungerii. Se numește așa pentru că se ung cu Sfântul Mir principalele părți ale trupului celui botezat: fruntea, ochii, nasul, gura, pieptul, spatele, mâinile și picioarele. Când se aplică această Taină se rostesc cuvintele: „Pecetea darului Duhului Sfânt”. Ungerea aceasta se face pentru întărirea noului născut în viața în Hristos.

Sfântul și Marele Mir care se folosește la acest ritual împreună cu Botezul este un amestec de 38 de mirodenii, care amestec se pregătește în săptămâna patimilor și se fierbe în untdelemn și vin în Joia Mare, sfîindu-se printr-o slujbă specială de către Sinodul Bisericii. Cu pecetea darului Duhului Sfânt ne este pecetluită în semn de trozvie și înțelegere mintea, apoi văzul ca noi să observăm lucrările lui Dumnezeu, mirosul pentru ca să simțim buna mireasmă a darurilor duhovnicești, vorbirea pentru ca să putem a-l lauda pe Dumnezeu, auzul pentru ca să ascultăm cuvintele Lui și să le împlinim deoarece spune Sf. Pavel că: credința este din auzire iar auzirea din cuvântul lui Dumnezeu. Apoi este pecetluită cu pecetea neștearsă inima noastră, care este simbolul iubirii și astfel să-l iubim

(Continuare în pag. a 7-a)

† LAURENȚIU

Arhiepiscop al Sibiului
și Mitropolit al Ardealului

Scurt istoric al Mitropoliei ortodoxe românești a Ardealului

Propunerea neașteptată făcută de câțiva ierarhi ardeleni Sfântului Sinod în dimineața zilei de 4 noiembrie 2005, doar la câteva ore după alegerea canonică în scaunul de mitropolit al Ardealului, de a diviza Mitropolia Ardealului în două unități canonice-administrative, a stârnit o serie de reacții dure în presa centrală

Ardealului — s-a destrămat într-o singură noapte! Oare de ce a trebuit să ajungem aici?

În același timp, considerăm că președintele Sf. Sinod nici nu trebuia să pună în discuția sinodalilor această problemă, din moment ce n-a fost anunțată, și mai ales studiată, din timp. O asemenea propu-

Ardealului în două unități administrative distincte s-a făcut tot în mod arbitrar, după prietenii, adică o Mitropolie cu patru eparhii sufragane, care cuprinde pe ierarhii care nu l-au dorit pe IPS Mitropolit Laurențiu, și alta numai cu două eparhii (cele mai sărace), cu IPS Laurențiu și PS Ioan de la Harghita-Covasna. Și totuși, Sf. Sinod, în lipsă de autoritate, a fost de acord cu această împărțea la pradei, adică a moștenirii marilor mitropolii ai Transilvaniei de altădată! Și atunci să ne mai mirăm că suntem blamați în presă, că ne părădesc credincioșii și trec la cultele neoprotestante sau la greco-catolici? Oare IPS arhiepiscop Bartolomeu, dar mai ales IPS Andrei, care au produs această „sminteală” în sufletul credincioșilor au conștiința împăcată, așteaptă cu bucurie și în pace Praznicul Nașterii Domnului, așa cum își îndrumă credincioșii să-l aștepte?

Când s-au mai produs dezbinări în Biserica noastră? Secole în sir românii de pe ambele versante ale Carpaților au trăit în trei țări românești distincte, datorită conjuncturii istorice nefavorabile pentru ei. În același timp, ei au avut și trei Mitropolii: a Țării Românești, a Moldovei și a Ardealului, care au contribuit în permanență la consolidarea conștiinței de unitate națională românească. Biserica, prin slujitorii ei, fie ierarhi, călugări, preoți de mir, dar și prin credincioșii ei, prin cărțile pe care le-a tipărit și le-a difuzat, a dovedit că românii de pretutindeni sunt fiii aceluiași popor, că au

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. prof. dr.
MIRCEA PĂCURARIU.

și locală, dar și o avalanșă de proteste din partea clerului din Mitropolia Ardealului, a unor oameni de cultură, a unor comunități din „diaspora” românească americană și vest-europeană, precum și a multor credincioși. Aceste luări de poziție sunt pe deplin justificate, cel puțin din două considerente:

În primul rând, datorită faptului că nicidecum în istoria vieții noastre bisericești nu s-a întâmplat ca ierarhii nemulțumiți cu rezultatul alegerii să ceară înființarea unei noi unități administrative-bisericești pentru ei. Este un lucru clar pentru oricine, că această propunere s-a făcut numai din cauză că nu a fost ales în scaunul lui Șaguna arhiepiscopul Andrei Andreicuț din Alba-Iulia, lucru pe care l-au recunoscut public, atât I.P.S. Arhiepiscop Andrei, cât și I.P.S. Bartolomeu, cel care a făcut propunerea de scindare a Mitropoliei Ardealului. Astfel de scindări s-au produs numai în cadrul altor Biserici ortodoxe naționale, cum a fost recent în cazul Bisericii ortodoxe din Ucraina și Bulgaria și au fost considerate întotdeauna drept schisme, adică dezbinări sau ruperi de Biserica oficială.

În al doilea rând, se constată că nu a fost vorba de o pregătire prealabilă pentru o astfel de propunere, nu s-a gândit nimeni până atunci, lucru pe care l-au recunoscut tot cei doi arhiepiscopi că propunerea a fost gândită de cei șapte ierarhi în noaptea lor de coșmar din 3-4 noiembrie 2005 (numită de unii răuvoitori „noaptea Sfântului Bartolomeu”). În concret, ceea ce a realizat marele mitropolit Andrei Șaguna în decurs de 15 ani — adică restaurarea Mitropoliei

nere trebuia făcută — dacă se dorea scindarea mitropoliei — fie îndată după moartea mitropolitului Antonie, fie după alegerea și înscăunarea canonică a noului mitropolit, dar nicidecum la câteva ore după alegerea sa, sub presiunea și amenințarea Sfântului Sinod de către IPS Bartolomeu!

Considerăm că ierarhii noștri s-au lăsat prea ușor intimidati și amenințați și n-au avut curajul să se împotrivească presiunilor IPS Bartolomeu, fapt deosebit de regretabil. Înseamnă că avem o criză de autoritate în Sf. Sinod, care se lasă condus după „legea bunului plac”, după ambiții vanitoase.

Constatăm că propunerea de scindare a Mitropoliei

„ÎN IORDAN BOTEZÂNDU-TE TU, DOAMNE”

După slăvita sărbătoare a Nașterii Domnului și cea a Tăierii împrejur, cu aleasă bucurie credincioșii creștini prăznuiesc în fiecare an la 6 ianuarie Botezul Domnului sau Boboteaza.

Datând încă din epoca apostolică, când era prăznuită împreună cu Nașterea, această sărbătoare se mai numește și Teofania sau Epifania, adică dumnezeiasca arătare a Domnului și a întregii Sfinte Treimi, oamenilor.

Evenimentul de astăzi s-a petrecut în Țara Sfântă, la Iordan, și îi are ca protagoniști pe Sf. Ioan Botezătorul și pe Mântuitorul Hristos. Acesta vine la Iordan și-i cere lui Ioan să fie botezat „ca să se împlinească toată dreptatea” (Matei 3, 15).

În momentul ieșirii Domnului din apă, Ioan a văzut cerurile deschise și Duhul Sfânt s-a coborât sub chip de porumbel asupra lui Iisus iar din cer s-a auzit glasul Părintelui care îl mărturisește pe Acesta ca fiind „Fiul S. u cel iubit” (Matei, 3, 17).

Prin botezul Său în Iordan de la Ioan, Mântuitorul se supune Legii, dar de fapt El nu avea nevoie de curățire, ci prin acest act El curăță întreg neamul omenesc de păcatul neascultării propăvăduitorilor Adam și Eva.

Prin botezul Său în Iordan, Mântuitorul aduce un dar de sfințenie și de binecuvântare atât firii omenești, cât și firii înconjurătoare.

În Hristos, Cel ce se îmbracă cu repejunile Iordanului, se curățește întreg neamul omenesc care se fortifică și se îndumnezeieș-

Taina Botezului scoate în relief tocmai acest lucru”, pentru că apele Iordanului se sfințesc prin coborârea lui Hristos — Noul Adam —

te spre lucrarea cea mare și sfințitoare a mântuirii.

Întreg Cosmosul este recreat prin actul botezului Domnului și este ridicat la un înalt nivel de sfințenie și de înduhovnicire.

în repejunile lui, iar munții saltă cu cutremur în fața

(Continuare în pag. a 4-a)

† VISARION RĂȘINĂREANU
Episcop-vicar
Sibiu

Analiză canonic-statutară cu privire la reorganizarea administrativ-teritorială a Mitropoliei Ardealului

În data de 4 noiembrie 2005, prin hotărârea nr. 4523, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a decis reorganizarea administrativ-teritorială a Mitropoliei Ardealului, prin înființarea unei noi Mitropolii cu sediul la Cluj. Din perspectiva *doctrinei canonice* a Bisericii Ortodoxe, a *sfințelor canoane* și a *Statutului* pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, se pot constata următoarele:

1. Organizarea a două Mitropolii în provincia unitară (din punct de vedere istoric, politic și bisericesc) a Ardealului vine în contradicție cu *principiul teritorial-provincial* al dreptului canonic ortodox, potrivit căruia o Mitropolie se creează numai într-o provincie civilă sau istorică, indiferent de mărimea ei.

Acest principiu a fost formulat de canonul 17, IV ec. care prevede că „*împărțirea parohiilor (a se înțelege: unităților, n.n.) bisericești să urmeze alcătuirilor civile și de stat*”. Motivele care au stat la baza formulării acestui principiu au fost: mai întâi, că Biserica a dorit ca înființarea Mitropolilor să se facă după criteriul *obiectiv-istoric* al provinciilor, iar nu după interesele subiectiv-trecătoare ale episcopilor; apoi, pentru că Biserica a dorit să fie întotdeauna în acord cu realitățile istorico-politice, convinsă fiind că numai în armo-

nie cu realitățile cotidiene poate desfășura o misiune eficientă.

Contrar principiului amintit, înființarea a două Mitropolii în Ardeal induce falsa idee a două pseudo-provincii în Ardeal, fapt ce seamănă mai degrabă cu scindarea Ardealului, iar nu cu reorganizarea lui bisericească. O dovadă este și faptul că încă se mai caută denumiri pentru aceste pseudo-provincii ardeleni, una mai surprinzătoare decât cealaltă. Ce denumire istorică poate primi „provincia” formată din județele: Cluj, Alba, Mureș, Bistrița, Maramureș, Sălaj, Satu Mare și Bihor? Dar cealaltă „provincia” formată din județele: Sibiu, Brașov, Harghita și Covasna? Practic aici ne aflăm în fața a două grupări de județe, în nici un caz a două provincii.

Trebuie să mai adăugăm că, după dreptul canonic ortodox, Sf. Sinod poate face excepție, prin economie, de la principiul enunțat mai sus, dar numai cu condiția ca excepția să fie deplin motivată (adică, potrivit canonului 26 Vasile cel Mare, o regulă poate fi exceptată, doar „ca să nu se întâmple ceva mai rău”). Or, în cazul de față, motivația lipsește, mai ales că provincia unitară a Ardealului, o provincie cu istorie foarte sensibilă, nu poate fi arbitrar împărțită. Orice argument *misionar-pastoral*, *inventat sau neinventat încă, nu poate*

dărâma ideea de unitate bisericească mitropolitană în Ardealul românesc.

Excepțiile care s-au făcut de la principiul teritorial-provincial, datorită vitregilor istoriei (ca, de exemplu, cazul județului Hunedoara, rupt de Mitropolia Ardealului și alipit Mitropoliei Banatului, datorită imixtiunilor autorităților comuniste în „reorganizarea” de după 1948; sau cazul Mitropoliei din diaspora ortodoxă, care nu s-au putut organiza, din motive obiective, după principiul provincial), întăresc regula provincialismului mitropolitan, deci nu pot constitui argumente sau rațiuni pentru noi excepții.

Principiul teritorial-provincial se reflectă foarte bine și în canonul 17 Cartagina, unde sinodul, în *unanimitate*, a aprobat înființarea unei noi Mitropolii în noua provincie Mauritania Sitifensis, separată de provincia Numidia. Episcopul canonist Nicodim Mîlaș, comentând acest canon, notează: „Potrivit împărțirii politice a teritoriilor (în Africa, n.n.) trebuia să se facă și împărțirea provinciilor bisericești”. Cu alte cuvinte, întâi s-a înființat provincia civilă și apoi cea bisericească, adică Mitropolia.

Bisericele ortodoxe de limbă greacă au păstrat principiul teritorial-administrativ, dar, din păcate, nu și la nivel mitropolitan. Practic, la greci, întrucât toți arhie-

reii au vrut să devină mitropoliți, s-a ajuns astăzi la situația dispariției efective a *episcopului* eparhial. Ca într-o armată în care, toți militarii vrând să devină colonel, a dispărut efectiv soldatul. Pe de altă parte, treapta de mitropolit s-a degradat, pentru că ea nu se mai justifică atâta timp cât nu mai are eparhii sufragane. Din acest motiv, Bisericele grecești nu pot fi luate ca model în acest sens.

Concluzia: Biserica Ortodoxă Română a păstrat fidel principiul teritorial-administrativ din Biserica veche și niciodată nu a întemeiat provincii mitropolitane acolo unde nu au existat provincii civile sau istorice.

2. Problema reorganizării Mitropoliei Ardealului a fost hotărâtă de Sf. Sinod, dar nu a fost dezbătută și cu atât mai puțin clarificată.

Potrivit Statutului BOR, art. 20, lit. e, schimbarea întinderii Mitropolilor și a titulaturii lor face parte din atribuțiile *Adu-nării Naționale Bisericești* (ANB), care este *organul reprezentativ central al Bisericii Ortodoxe Române* (art. 19, Statut). De aceea problema reorganizării Mitropoliei Ardealului trebuie neapărat dezbătută în cadrul ANB-ului.

Oficiul Juridic al Arhiepiscopiei Sibiului
(Continuare în pag. a 3-a)

(Urmare din pag. 1)

aceeași origine daco-română, că vorbesc aceeași limbă neolatină și că mărturisesc aceeași credință ortodoxă. Cu alte cuvinte, deși n-am avut o unitate națională-statală, am avut o unitate spirituală și culturală — opera Bisericii, care a pregătit treptat și unitatea statală din 1918.

Cele trei Mitropolii istorice au fost divizate în decursul istoriei doar de străini. Așa a fost cazul cu Moldova, în 1775, când partea ei de nord a fost anexată Imperiului habsburgic, iar fosta Episcopie de Rădăuți și-a transferat sediul la Cernăuți, devenind „*Episcopie Bucovinei*”, subordonată Mitropoliei ortodoxe sârbe din Carloviț (!). Peste o sută de ani, în urma demersurilor episcopului Eugenie Haeman din Cernăuți, Episcopie de acolo a fost ridicată la treapta de Mitropolie, dar cu două eparhii sufragane sârbești, la Zara și Cattaro, în Dalmatia, pe țărmurile Adriaticii! Iată o primă dezmembrare a unei Mitropolii românești!

În 1813, după ce teritoriul dintre Prut și Nistru a fost anexat în mod abuziv la Imperiul țarist, în 1812, s-a creat acolo o *Arhiepiscopie (Mitropolie) nouă*, cu sediul la Chișinău, subordonată Sfântului Sinod al Bisericii ortodoxe ruse din Sankt Petersburg, cu ierarhi ruși, care au păstorit acolo până în 1918. Era a doua dezmembrare, Mitropolia Moldovei, tot opera unui stat străin!

În sfârșit, s-a mai produs și o dezmembrare în cadrul Mitropoliei Ungrovlahiei, în anii 1939 și 1947, dar de data aceasta ea a fost realizată de oamenii politici români! Este vorba de *Mitropolia Olteniei*, înființată de oamenii politici olteni de atunci, printr-un decret semnat de regele Carol al II-lea, pentru episcopul Nifon Criveanu de la Huși. Ea a fost desființată de noile autorități comuniste la 20 aprilie 1945. A fost reînființată apoi, ca Arhiepiscopie, în 1947, dar nu printr-o hotărâre a Sf. Sinod (patriarhul Nicodim fiind atunci bolnav și retras la Mănăstirea Neamț), ci

printr-o hotărâre a *Adu-nării deputaților* din 24 mai 1947, publicată în Monitorul Oficial din 18 iunie 1947. Abia apoi, Sf. Sinod a hotărât ca această Arhiepiscopie să fie ridicată la rangul de Mitropolie, la 5 februarie 1949, hotărâre aprobată și de autoritățile comuniste de atunci.

Deci dezbinare în Biserica românească s-a produs prin autoritățile habsburgice, țariste și comuniste! Mai adăugăm și faptul că însăși *Arhiepiscopia de Alba-Iulia*, condusă azi de IPS Andrei Andreicuț, este tot opera autorităților comuniste, din 1974, când Arhiepiscopia Sibiului a fost ruptă în două și s-a creat o Episcopie pentru răposatul episcop Emilian Birdaș. Aceste lucruri le relatează, cu lux de amănunte, însuși fostul conducător al Departamentului Cultelor, Gheorghe Nenciu, într-un material publicat în *Indrumătorul pastoral al Arhiepiscopiei* (vol. XXI, 2005, p. 29—38).

Câteva lămuriri în legătură și cu sediul Mitropoliei Ardealului.

În studiile publicate de Pr. Prof. Mircea Păcurariu (*Incepăturile Mitropoliei Transilvaniei*, București, 1980, 152 p., precum și în cele trei volume din *Istoria Bisericii Române*), s-a demonstrat că mitropoliții Transilvaniei n-au avut un sediu stabil, timp de câteva secole, după cum nu aveau nici voievozii Transilvaniei și nici Dieta țării nu se întrunea în aceeași localitate. Din aceste motive, nici cărmuitorii Bisericii din Transilvania nu-și aveau sediul într-o anumită localitate, ci acolo unde permiteau autoritățile de stat de altădată, din voievodatul și apoi din principatul transilvan. S-a acreditat ipoteza că însuși Gelu Românul ar fi avut sediul la *Dăbâca*, în județul Cluj, unde ar fi stat și un conducător bisericesc. În 1376 era atestat, într-o inscripție murală, numele arhiepiscopului Ghelasie al Transilvaniei la Râmeț. Mult mai târziu, în 1456, era atestat un vlădică „ro-

mân”, Ioan de Caffa, cu sediul la *Hunedoara*, iar în 1479, într-un act oficial era consemnat numele lui Ioanichie „metropolitanus Nandor albensis”, pe care tot Pr. Prof. Mircea Păcurariu îl consideră mitropolit al întregii Transilvanii și al Maramureșului, cu sediul în satul *Nandru*, lângă Hunedoara. După 25 octombrie 1488 și până în jurul anului 1550, deci aproximativ 60 de ani, sediul Mitropoliei Ardealului s-a stabilit în satul *Feleac*, lângă Cluj, datorită faptului că acum Clujul a devenit un important centru economic și administrativ pentru cărmuitorii de atunci. Tot Pr. Prof. Mircea Păcurariu este cel care a demonstrat că în satul Feleac nu era sediul unei Episcopii, cum credea istoricul clujean Ștefan Meteș, ci sediul Mitropoliei întregii Transilvanii. De aici, sediul s-a mutat în alte zone ale Transilvaniei, așa cum dictau interesele noilor „principi”, cu sediul la Alba-Iulia: undeva în părțile *Hunedoarei*, prin 1553, apoi la *Geoagiu*, în jurul anului 1557, un timp chiar în *Lancrăm* și abia de prin 1572, în *Alba-Iulia*, acolo unde își aveau sediul și principii maghiari ai Transilvaniei, fie calvini, fie catolici. La Alba-Iulia au păstorit, printre alții, Ioan de la Prislop (1585—1605), deci în timpul primei uniri, realizată de Mihai Viteazul, Teoctist (1606—1622), Dosoftei (1623—1627), Ghena-die (1629—1640), Sf. Ilie Iorest (1640—1643), Simion Ștefan (1643—1656), Sf. Sava Brancovici (1656—1680) și urmașii acestuia, până în 1701, când Atanasie Anghel a realizat destrămarea Bisericii românești din Transilvania, devenind un simplu episcop unit cu Roma, subordonat arhiepiscopului romano-catolic din Esztergom.

În locul vechii Mitropolii a Transilvaniei s-a creat, deci, o Episcopie unită, care în 1723 și-a mutat sediul la Făgăraș, iar în 1738 la Blaj, unde a rămas până azi, fiind ridicată la treapta de Mitropolie în anii 1853/1855.

Deci aici, în Transilvania, dezbinarea s-a produs tot

prin străini, adică prin Habsburgi și prin călugării iezuiți, care au lucrat pentru înstrăinarea românilor de credința lor ortodoxă.

Titulatura foștilor mitropoliți ai Transilvaniei este semnificativă. De pildă, în prefața *Noului Testament de la Alba-Iulia*, Simion Ștefan se intitula „arhiepiscop și mitropolit al Bălgradului și al Vadului și al Maramureșului și a toată țara Ardealului”. Iar mitropolitul Varlaam, la 1689, era numit „arhiepiscop și mitropolit al sfintei Mitropolii a Bălgradului, al Vadului, al Silvașului (jud. Hunedoara, n.n.), al Făgărașului și al Maramureșului și al episcopilor din Țara Ungurească”.

Românii ortodocși au rămas fără un conducător bisericesc până în anul 1761. Până atunci, dar mai ales după 1744, se înregistrează o perioadă de lupte neîncetate pentru apărarea Ortodoxiei, în cursul căreia au fost arestați și apoi înțemnițați, marii „eroi ai credinței”, trecuți în rândul sfinților: ieromonahii Visarion Sarai, Sofronie de la Cioara, credinciosul Oprea Miclăuș, preoții Moise Măcinic și Ioan din Galeș. Abia în urma acestor mișcări țărânești, Curtea din Viena s-a simțit obligată să numească episcop și pentru preoții și credincioșii ortodocși din Ardeal, cu sediul la Sibiu, unde era și sediul autorităților civile și militare austriece.

Pentru început, au păstorit patru episcopi sârbi (1761—1796), urmați de episcopul român Vasile Moga (1811—1845), ei fiind subordonați, din 1783, Mitropoliei ortodoxe sârbe din Carloviț.

În anul 1846 a fost numit vicar general, iar în 1848 ales episcop, tânărul arhimandrit aromân Andrei Șaguna. În cursul celor 27 de ani de activitate la Sibiu (†1873), el a obținut realizări remarcabile, care îl fac să fie considerat drept cel mai reprezentativ ierarh din Ardeal din toate timpurile și poate de pe întreg spațiul eclezial românesc. După demersuri care au durat 15 ani, a restaurat vechea Mitropolie a Transilvaniei (1864), cu două eparhii su-

fragane (Arad și Caransebeș), i-a dat cea mai democratică organizare din cadrul întregii ortodoxii, prin *Statutul Organic* din 1868; s-a implicat în viața național-politică a românilor transilvăneni, fiind considerat „diplomatul revoluției din 1848”, cu implicarea sa în evenimentele ulterioare; a reorganizat vechea școală teologică-pedagogică de la Sibiu, dându-i un profil universitar, a întemeiat Gimnaziul din Brașov, existent și azi și care îi poartă numele, precum și aproximativ 800 de școli primare confessionale în eparhia sa; a trimis tineri la studii peste hotare; a pus bazele „Tipografiei diecezană”, în care a apărut și ziarul „Telegraful Român”. Dacă se mai adaugă și cele aproximativ 200 de lucrări scrise de el, Șaguna este considerat ca o personalitate emblematică pentru românii transilvăneni, un simbol al unității și al demnității noastre.

Munca i-a fost continuată de urmașii săi: Miron Romanul (1874—1898) și Ioan Mețianu (1898—1916), cel care a ridicat actuala catedrală din Sibiu. Din 1920 până în 1955 scaunul lui Șaguna a fost ocupat de mitropolitul Nicolae Bălan, care a creat o adevărată „școală teologică sibiană”, a restaurat mănăstirea Sămbăta de Sus, s-a opus Diktatului de la Viena din 1940, a intervenit pentru salvarea unor evrei în cursul celui de-al doilea Război mondial.

Deși au păstorit într-o perioadă grea a istoriei noastre, totuși, s-au străduit să păstreze intactă „moștenirea” lui Șaguna cei care le-au urmat, toți oameni de înaltă cultură: Iustin Moisesescu (1956—1957), Nicolae Colan (1957—1967), Nicolae Mladin (1967—1981) și Antonie Plămădeală (1982—2005).

Din această scurtă prezentare istorică, socotim că se desprind și motivele pentru care stăruim ca Mitropolia Ardealului să rămână așa cum a fost ea în perioada de la Ilie Iorest și Sava Brancovici și de la Andrei Șaguna încoace, o Mitropolie unitară, a tuturor românilor ardeleni.

Pentru noi, Sibiul este nu numai crezul lui Andrei Șaguna, ci și orașul Astei (1861), al școlii teologice sibiene, care zeci de ani a pregătit preoți pentru întreg Ardealul, orașul *Telegrafului Român*, al Memorandumului din 1892, al marilor militanți din cadrul Partidului Național Român, al Consiliului Dirigent, orașul care a primit cu brațe deschise universitatea din Cluj, refugiată aici în urma Diktatului de la Viena din 1940.

Azi sunt prea multe suferințe în această țară, prea mulți sinistrați și șomeri, copii ai străzii și prostituate, oameni bătrâni și fără adăpost, de care slujitorii Bisericii, în frunte cu ierarhii lor, ar trebui să se ocupe mai mult! Dar nu se ocupă, pentru că problemele lor „misionar-pastorale” sunt de altă natură: cum să-ți împartă puterea, cum să sfășie trupul Mitropoliei lui Andrei Șaguna!

Argumentele invocate de cei șapte care doresc o nouă Mitropolie cu sediul la Cluj, sunt de-a dreptul puerile: Niciodată Clujul n-a fost sediul unei Mitropolii, așa cum pretinde cineva în paginile revistei „Renașterea” de la Cluj! Clujul nu este capitala Transilvaniei, ci a fost pentru câteva decenii (1791—1849 și 1861—1865), doar în timpul Habsburgilor. A fost capitală culturală română doar în perioada interbelică, dar azi au aceeași greutate și orașele Sibiu, Brașov sau Târgu Mureș. Dacă ne-am conduce după vechiul principiu canonic ca reședința ierarhilor să fie acolo unde este centrul vieții politice, ar însemna ca Episcopie Argeșului să-și mute sediul la Pitești, cea a Hușilor la Vaslui, iar Mitropolia unită să se mute de la Blaj la Alba-Iulia! Dar niciodată nu s-a pus problema mutării sediului Mitropoliei unite de la Blaj în altă parte, nici chiar în Cluj după 1918! Blajul rămâne un simbol pentru uniți, așa cum rămâne și Sibiul pentru ortodocși! În Ungaria catolică nu s-a gândit nimănui să mute sediul Arhiepiscopiei de Esztergom la Budapesta, deși orașul este situat chiar pe granița cu Slovacia!

(Urmare din pag. a 2-a)

Chiar dacă în Statutul BOR nu se prevede în mod explicit cine are competență asupra înființării de noi Mitropolii, totuși în art. 20, lit. e din Statut se prevede clar că schimbarea întinderii Mitropoliilor intră în competența ANB-ului. Înființarea unei noi Mitropolii în Ardeal înseamnă, în mod logic, și schimbarea întinderii Mitropoliei Ardealului, deci orice subterfugiu s-ar căuta, peste dezbaterea acestei probleme în cadrul ANB-ului nu se poate trece, fără a încălca Statutul BOR. Or, art. 206 prevede că Statutul „este și rămâne obligatoriu pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română”, deci inclusiv pentru Sf. Sinod al BOR.

Adunarea Națională Bisericească este, de fapt, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române împreună cu reprezentanții tuturor membrilor Bisericii locale. El este expresia trupului Bisericii, clerici și mireni, o concretizare a principiului organic-constitucional al Bisericii, potrivit căruia la conducerea Bisericii participă toate mădulele ei.

Din acest punct de vedere toate problemele BOR intră în competența Sf. Sinod, cu diferența că unele probleme au fost puse în competența exclusivă a Sf. Sinod, iar altele în competența Sf. Sinod împreună cu reprezentanții trupului Bisericii locale, adică a ANB-ului. Aceasta este concepția canonică fundamentală care a stat la baza legiurilor BOR, concepție care a dat unitate și forță teologiei românești, singura care a recuperat rolul mirenilor în viața Bisericii.

Cei care pun în paralel Sf. Sinod cu ANB-ul nu înțeleg această concepție canonică, pierd din vedere faptul că Sf. Sinod este partea constitutivă esențială a ANB-ului și că între cele două există întrepătrundere așa cum există între cler și popor. Această întrepătrundere este adevărata expresie a eclesiologiei și doctrinei canonice ortodoxe, străine atât de clericalismul exclusivist catolic, dar și de laicismul protestant. Pentru înrădăcinarea acestei idei în Biserica noastră s-au luptat atât de mult Mitropolii Andrei Șaguna, Nicolae Bălan și canonicul Liviu Stan. Ea este teza noastră canonică care a dat forță, statornicie și continuitate Bisericii noastre strămoșești.

În acest context apar absolut surprinzătoare afirmațiile unora de a minimaliza, nega sau desființa importanța ANB-ului în viața Bisericii noastre. Aceasta nu înseamnă altceva decât un atentat la tradiția canonică autentic ortodoxă, transmisă nouă spre păstrare, de marii noștri înaintași.

Prin urmare, întrebarea este: reorganizarea administrativ-teritorială a BOR ține de competența Sf. Sinod în mod EXCLUSIV, sau de competența Sf. Sinod ÎMPREUNĂ cu reprezentanții membrilor Bisericii locale?

Răspunsul este clar că, potrivit tradiției canonice românești, o problemă administrativă, nedogmatică, care nu privește esența doctrinei canonice, ci se supune ei, ține de competența Sf. Sinod împreună cu reprezentanții membrilor Bisericii locale. A pune o astfel de problemă numai în competența exclusivă a Sf. Sinod, înseamnă fie a da unei hotărâri administrative greutatea unei hotărâri dogmatice sau doctrinar-canonice, fie a ignora trupul Bisericii locale, a ignora principiul organic-constitucional al dreptului canonic, adică a ignora importanța mirenilor în viața Bisericii.

Potrivit canonului 6 Sardica (343), la alegerea episcopului trebuie să participe clerul și poporul, iar conform canonului 7 Teofil al Alexandriei, taina hirotoniei se săvârșește numai în prezența poporului. Cu atât mai mult, la delimitarea sau modificarea jurisdicțiilor bisericești trebuie să participe și reprezentanții poporului. Aceasta este și logica juridico-canonice a articolului 20, lit. e, din Statutul BOR.

Or, prin înființarea și schimbarea întinderii Mitropoliilor fără participarea ANB-ului se încearcă eliminarea mirenilor de la conducerea Bisericii. Dar cu cât laici vor fi înlăturați de la conducerea Bisericii, cu atât judecata lor va fi mai aspră și mai neiertătoare.

3. În comunicatul oficial al Sf. Sinod al BOR cu privire la reorganizarea Mitropoliei Ardealului se precizează că, în sprijinul reînființării unei noi Mitropolii în Ardeal, formată din eparhiile Vadului, Feleacului și Clujului, Alba Iuliei, Oradiei, Bihorului și Sălajului și Maramureșului și Sătmăruului, s-au invocat „motive de ordin administrativ-bisericesc COMUNE eparhiilor respective”.

De aici se naște întrebarea: care sunt aceste motive „comune”? Sau care sunt motivele pentru care Arhiepiscopia Sibiului și Episcopia Harghitei și Covasnei nu mai au motive comune cu celelalte eparhii din Ardeal? Răspunsul lasă loc la multe speculații. Cert este că prin această afirmație se constată că principiul provincial-mitropolitan obiectiv al dreptului canonic este înlocuit cu principiul asocierii episcopilor potrivit unor motive comune, care își pierd obiectivitatea.

Analiză canonic-statutară

Acest fapt aduce foarte mult relativism în organizarea administrativ-teritorială a Bisericii.

O altă întrebare de ordin canonic este următoarea: oare episcopul are dreptul să decidă asupra eparhiei lui, de care Mitropolie poate să depindă jurisdicțional? Întrebarea se pune pentru că împărțirea Mitropoliei Ardealului este inegală, mai exact, Arhiepiscopia Alba Iuliei ar trebui să aparțină de Sibiu, de care s-a desprins în 1975, iar nu de Cluj.

Episcopul canonic Nicodim Milaș, în comentariul la canonul 17, IV ec., subliniază că Biserica a stabilit principiul teritorial-provincial și pentru ca episcopul să nu poată decide în mod subiectiv-arbitrar căreia Mitropolii să aparțină, ci numai în funcție de provincia în care se află: „Dacă s-ar ivi vreo controversă între un episcop și un mitropolit privitor la apartenența unei parohii (eparhii)... și pentru ca în viitor să nu se mai nască astfel de controverse, (sinodul ecumenic) codifică practica de până atunci, care s-a pronunțat încă de către sinodul prim ecumenic, și după care împărțirea bisericească a eparhiilor trebuie să se conformeze împărțirii politice”. Altfel spus, provincia de care aparține eparhia, determină și Mitropolia de care trebuie să aparțină ea, iar nu alte criterii subiective.

Data totuși controversa dintre episcop și mitropolit continuă, atunci, potrivit canoanelor 9 și 17, IV ec., mitropolitul se poate adresa chiar patriarhului de Constantinopol pentru rezolvarea litigiului (vezi și comentariile episcopului N. Milaș la aceste canoane). Rezolvarea trebuie să vină de la un for obiectiv, pentru că dacă episcopul ar avea dreptul să decidă subiectiv de care Mitropolie să aparțină eparhia lui, atunci tot sistemul mitropolitan ar degenera în sistemul grupărilor subiective.

Un alt aspect surprinzător din comunicatul oficial al Sf. Sinod este afirmația menținerii Mitropoliei statutare a Ardealului. Dar în Statutul BOR, art. 5, sec. III, se prevede că Mitropolia Ardealului cuprinde șase eparhii. Or, după hotărârea Sf. Sinod, Mitropolia Ardealului rămâne doar cu două eparhii. Atunci cum se mai justifică menținerea „statutară” a Mitropoliei Ardealului? Explicarea este evident contradictorie.

Oricum, pentru reorganizarea Mitropoliei Ardealului trebuie modificat tot articolul 5 din Statut, care cuprinde întreaga organizare a BOR. Această modificare se face numai de către Adunarea Națională Bisericească, conform art. 206 din Statut.

Iată cum și din acest punct de vedere, ANB-ul nu poate fi ocrotit. Dezbaterile în cadrul ANB-ului cu privire la reorganizarea Mitropoliei Ardealului sunt absolut necesare, și pentru că întrebările formulate mai sus nu pot rămâne fără răspuns.

4. Ideea unei reorganizări administrative a întregii Biserici Ortodoxe Române este foarte bună și necesară, după cum reiese și din canonul 17 Cartagina. Dar acest proces trebuie să aibă loc în toată Biserica, în timp, argumentat, cu bună pregătire și analiză, cu respectarea sf. canoane și a legiurilor BOR, fără nici un fel de convulsii. În acest sens dezbaterile de idei sunt benefice, dar ele trebuie să aibă loc înaintea oricărei hotărâri și nu după acestea, și să fie libere de orice presiuni.

Dezbaterile anterioare unor astfel de hotărâri sunt folositoare, arată că Biserica este vie și că toți luptă pentru progresul duhovnicesc. Dezbaterile de după luarea unor decizii creează confuzie, produc dezbinări și partizanat, lasă falsa impresie de neascultare și, mai ales, au loc sub presiuni și amenințări.

Din acest punct de vedere hotărârea de reorganizare a Mitropoliei Ardealului a fost extrem de pripită, pentru că nu a lăsat loc unor dezbateri anterioare, foarte necesare.

Unii teologi au afirmat ideea că reorganizarea administrativ-teritorială ar fi o chestiune de ordin canonic, cu obiective misionar-pastorale, iar nu o chestiune de ordin istoric. Afirmația este illogică, pentru că reorganizarea administrativ-teritorială privește tocmai transpunerea doctrinei canonice în realitățile istorice. Ea urmărește, de fapt, desființarea principiului teritorial formulat de canonul 17, IV ec., care prevede că organizarea teritorial-bisericească să se facă după organizarea administrativ-civilă, deci după realitățile istorice.

Apoi, misiunea și pastorația se face în istorie și pentru istorie, în vederea ridicării istoriei la realitățile meta-istorice ale Împărăției Cerurilor. A ignora istoria și a ignora mirenii în Biserică înseamnă, în cele din urmă, a ignora existența istorică a Bisericii însăși, fapt care este trist, dar și periculos.

Cum argumentăm atunci reînființarea Mitropoliei Basarabiei? Mitropolia Basarabiei s-a reînființat din motive „misionar-

pastorale” sau din considerente istorice? Cum argumentăm unitatea dintre istoria Bisericii Ortodoxe Române cu istoria românilor? Cum explicăm faptul că, în ordinea scaunelor episcopale, Roma a ajuns pe primul loc? Tot din considerente „misionar-pastorale” Ierusalimul a ajuns pe locul cinci, după cetățile istorice ale Romei și Constantinopolului (vezi canonul 36, VI ec.)?

În activitatea misionar-pastorală, Biserica a ținut cont și a fost influențată întotdeauna de realitățile istorice. Cu atât mai mult, activitatea misionar-pastorală a Bisericii Ortodoxe a fost în strânsă legătură cu istoria sensibilă a Ardealului nostru românesc. Cine crede că poate face misiune și pastorație mai eficientă într-un Ardeal dezbinat bisericește, se înșală amarnic.

5. Argumentele misionar-pastorale aduse în sprijinul înființării unei noi Mitropolii în Ardeal, nu au nici un fundament canonic. Activitatea misionar-pastorală din fiecare eparhie nu intră în competența mitropolitului (vezi art. 111—114 din Statut). O dovadă este faptul că atunci când un mitropolit este necorespunzător, suferă numai eparhia lui, nicidecum Mitropolia întreagă.

Exacerbarea atribuțiilor mitropolitului, cu scopul argumentării necesității a doi Mitropolii în Ardeal, nu numai că este necanonică și ireală, dar și încălce principiul autonomiei locale, autonomie pe care o are fiecare episcop eparhial. Intervenția mitropolitului într-o altă eparhie este permisă numai în baza dreptului de devoluțiune, adică numai atunci când nu se respectă rânduielile bisericești.

Pe de altă parte ne întrebăm, ce progres misionar-pastoral aduc aceste disensiuni bisericești? Ce spor misionar aduc în Ardeal două sinoade mitropolitane aflate în divergență? Cum se împacă aceste motive zis „pastorale”, cu inechitatea împărțirii Ardealului: două eparhii la Sibiu și patru eparhii la Cluj? Compararea acestor Mitropolii cu „plămânii” unui trup este și mai gravă, pentru că numai un trup patologic are plămânii negali.

În schimb, în argumentele amintite nu se spune nimic despre adevăratul progres misionar-pastoral, care poate fi adus de prezența unui episcop în fiecare reședință de județ, iar nu de trei episcopi într-o reședință de județ, iar într-alta nici unul. Pentru o pastorație mai bună în Ardeal nu este nevoie de doi mitropolii, ci de mai mulți episcopi lucrători în duh de unitate și de adevăr.

6. Hotărârea reorganizării Mitropoliei Ardealului nu a fost urmată de vreo decizie de transpunere a ei în practică, nu a fost ales un al doilea mitropolit în Ardeal, nici măcar un locțiitor. Până la noi decizii de concretizare a hotărârii sinodale, în Ardeal există o singură Mitropolie și un singur mitropolit.

Din acest motiv, faptul că unii episcopi din Ardeal nu pomenesc la Sf. Liturghie pe unicul mitropolit al Ardealului, ales și instalat în mod canonic, intră sub incidența canonului 14 al Sinodului proto-deftera de la Constantinopol (861), care condamnă un astfel de act cu caterisirea.

În felul acesta hotărârea de reorganizare a Mitropoliei Ardealului a degenerat ușor spre schismă, cu multe consecințe nedorite. De fapt, acest ultim gest descoperă adevăratul motiv care a stat la baza acestei regretabile disensiuni din Ardeal.

7. Reacțiile negative ale multor credincioși, intelectuali, politicieni sau jurnaliști, față de dezbinarea din Ardeal, fac parte din procesul firesc de receptare a oricăror hotărâri sinodale. Istoria bisericească ne stă dovadă că multe hotărâri sinodale au fost acceptate (de ex. hotărârile unor sinoade locale, endemice sau panortodoxe) sau respinse (de ex. hotărârile sinoadelor unioniste sau unele decizii de caterisire, ridicate ulterior) de membrii Bisericii întregi. Prin această receptare s-a văzut dacă hotărârile sinodale au stat, sau nu, sub semnul Sf. Duh. Nici un sinod și nimeni nu poate pretinde că hotărâște infailibil sub inspirația Sf. Duh. Numai acel *consensus ecclesiae dispersae* va putea da, în timp, prin receptare, răspunsul.

Așa trebuie înțelese și reacțiile de acum față de hotărârea Sf. Sinod, cu privire la reorganizarea Mitropoliei Ardealului. Nimeni nu contestă autoritatea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române sau autoritatea vreunui episcop. Nimeni nu dă dovadă de neascultare. Nimeni nu pune în discuție Biserica, ci doar o hotărâre administrativă, neinfailibilă, supusă schimbării, reformulării sau anulării. Fiecare membru al Bisericii are dreptul să recepteze hotărârea Sf. Sinod așa cum consideră, fără să se abată de la învățătura canonic-dogmatică a Bise-

ricii și fără să încalce ascultarea de Biserica din care face parte.

Pe de altă parte, această receptare demonstrează că orice credincios ortodox vrea să se supună hotărârilor bisericești, dar vrea să și creadă în ele.

În concluzie:

1. Înființarea unei noi Mitropolii în Ardeal contravine principiului provincial-teritorial, potrivit căruia într-o provincie istorică unitară, mai ales ca cea a Ardealului, nu poate exista decât o singură Mitropolie. Mitropolia se constituie după criteriul obiectiv al provinciei, iar nu după „motive administrativ-bisericești comune”, supuse subiectivismului.

2. Procedura canonică de înființare a unei noi structuri bisericești în Biserica Ortodoxă Română ține de competența Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, dar nu în mod exclusiv, ci numai împreună cu reprezentanții tuturor membrilor Bisericii, cu care formează Adunarea Națională Bisericească.

3. În comunicatul oficial al Sf. Sinod, pentru întemeierea unei noi Mitropolii în Ardeal sunt invocate „motive administrativ-bisericești comune”. Acest fapt înlocuiește principiul provincial-mitropolitan cu principiul asocierii comune a episcopilor. De asemenea, este contrar canonului 17, IV ec. ca episcopul să dispună subiectiv de apartenența jurisdicțională la o anumită Mitropolie. În același comunicat se afirmă menținerea „statutară” a Mitropoliei Ardealului. Conform art. 5, sec. III din Statut, menținerea „statutară” a Mitropoliei Ardealului, înseamnă păstrarea ei cu șase, iar nu cu două eparhii.

4. Reorganizarea administrativ-teritorială a întregii Biserici Ortodoxe Române este necesară, dar nu prin proceduri pripite, ci printr-o activitate temeinic pregătită. La baza acestei reorganizări trebuie să stea argumentele misionar-pastorale și cele de ordin istoric-bisericesc.

5. Exacerbarea atribuțiilor Mitropolitului, cu scopul de a argumenta necesitatea a doi Mitropolii în Ardeal, contravine sf. canoane și Statutului de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române, încălcă principiul autonomiei locale și ignoră importanța episcopului în propria eparhie.

6. Hotărârea Sf. Sinod, cu privire la reorganizarea Mitropoliei Ardealului a degenerat încet spre schismă, prin gestul nepomenirii la Sf. Liturghie de către unii episcopi ardeleni, a unicului Mitropolit al Ardealului, ales și instalat în mod canonic.

7. Reacțiile negative ale clericilor și credincioșilor față de hotărârea Sf. Sinod nu pun la îndoială autoritatea Sf. Sinod sau a vreunui episcop, ci reprezintă receptarea firească și istorică a oricărei hotărâri sinodale, din cadrul așa-numitului *consensus ecclesiae dispersae*.

Criza culturii scrierii

„Cultura scrierii” (în speță a cărții) este pe cale de a pierde teren din cauza noilor mijloace de comunicație și a distrugerii sale prin bomba informatică.

La acest moment, în Europa se întâmplă ceea ce s-a întâmplat deja în America: se vrea să reducă școala la a nu fi decât un teren de exercițiu, unde elevii se antrenează în utilizarea mijloacelor de comunicație multimedia, cu tot ceea ce implică aceasta și mai întâi, abandonul sistematic al culturii scrierii sau, oricum, a izolării acesteia aproape totale.

Clifford Stoll — unul dintre creatorii Internetului, scria: „Dorim o națiune de incapabili? Este suficient de a centra cursul (derularea) studiilor pe tehnologia învățării cu ajutorul casetelor video, ordinarilor și sistemelor multimedia. Să urmărim obținerea celor mai bune rezultate posibile prin teste de control standardizate, și să eliminăm toate aceste materii elitiste precum muzica, arta și istoria. Vom avea o națiune de incapabili”. El mai spune: „Este ușor a confunda inteligența cu o simplă familiaritate cu ordinatorul, dar a ști să mănuiesti ordinatorul nu semnifică neapărat o ascuțime a spiritului. Și incompetența în informatică semnifică încă și mai puțină stupiditate”.

Concluzia care se impune la cele spuse mai sus: Trebuie să salvăm cultura scrierii și valorile care sunt legate de aceasta și să nu coborâm învățământul la rangul de obișnuință de a mănuii mijloacele de comunicație cele mai sofisticate, dar vide de spirit, lucru care se încearcă a se face prin multiple moduri.

Eugen Ionesco a fost foarte clar în această privință și s-a impune să nu ignorăm punctul său de vedere, exprimat astfel: „... Trăim într-o lume despiritualizată dar cu toate acestea, cultura este încă ultimul lucru care ne permite a depăși cotidianul și de a reuni oamenii. În timp ce politica separă oamenii, cultura îi unește”.

Tot el adaugă: „Există apoi surșurile sfintilor, ale ingerilor și arhanghelilor de pe fețele sculpturilor și picturilor care împodobesc catedralele. Dar noi nu mai știm să le privim. Oamenii se învârt în colivia lor care este planeta pentru că au uitat că se poate privi cerul”. ... Iată ceea ce am voi să facem prin toate cele spuse înainte: să-i antrenăm pe copii și pe tinerii din școli să înțeleagă că privirile lor nu trebuie ațintite doar pe ecranele calculatoarelor și că sunt chemați să învețe a privi și cerul.

(Am extras constatările de mai sus din „Bulletin européen” Tribune libre fondée... par J. Constantin Drăgan, nr. 665/oct. 2005, p. 6—7).

Lucrările au început la ora 10,00 și s-au desfășurat sub președinția Înalt Prea Sfințitului Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului.

La lucrări au participat Prea Sfințitul dr. Visarion Rășinăreanu, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, 27 dintre cei 30 membri ai Adunării eparhiale, întrunirea fiind statutară.

Ca invitați au participat membrii Permanenței Consiliului eparhial, decanul și profesorii de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, protopopul din eparhie.

ORDINEA DE ZI: Prezentarea adresei nr. 5012/8 decembrie 2005, semnată de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, în problema receptării de către Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului a hotărârii Sfântului Sinod nr. 4523 din 4 noiembrie 2005, în legătură cu „menținerea statutară a Mitropoliei Ardealului și înființarea noii Mitropolii, cu reședința în municipiul Cluj-Napoca”.

Înalt Prea Sfințitul dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, mai întâi, a transmis un cuvânt de prețuire și recunoștință membrilor Adunării eparhiale, care împreună cu ceilalți membri ai Colegiului Electoral Bisericesc, i-au acordat, în 3 noiembrie 2005, votul și încrederea pentru desemnarea sa ca Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului.

Înalt Prea Sfinția Sa a arătat că nu a fost stăpânit nici o clipă de gândul mării, al gloriei deșarte, ci a înțeles că prin această alegere a fost chemat spre o nouă slujire și spre o nouă responsabilitate în Biserică. I.P.S. Sa a dorit să-i asigure pe membrii Adunării eparhiale că a primit cu smerenie chemarea și că, prin ajutorul lui Dumnezeu și conlucrarea clerului și credincioșilor, se va strădui să-și împlinească misiunea și să răspundă în acest fel încrederii acordate.

„Sibiul își are prestigiul său — a precizat I.P.S. Sa — iar Mitropolia Ardealului se bucură de rangul și demnitatea ce i-au fost recunoscute statutar de către Sfântul Sinod. Voi apăra și voi respecta acest rang și această demnitate. Voi căuta, de asemenea, să cinstesc memoria înaintașilor în scaunul mitropolitan, fără să aibă cineva dreptul să conteste continuitatea istorică neîntreruptă cu acești înaintași. Fiecare dintre ei și-a transformat numele în renume prin slujirea lor jertfelnică și prin înfăptuirea a căror trăinicie s-a dovedit pereză. De la ultimul înaintaș a rămas o moștenire spirituală și intelectuală, dar și materială de excepție. Această moștenire nu poate fi minimalizată, așa cum încearcă să o facă unii, din nefericire pentru dânsii. Mai degrabă se cere a fi valorificată și respectată, ca de altfel și a celorlalți înaintași”.

Referindu-se la ședința extraordinară a Adunării eparhiale, Înalt Prea Sfinția Sa a citit adresa cu numărul de mai sus și a actului nr. 4523, arătând că obiectivul ei este de a răspunde adresei menționate.

Dat fiind faptul că este vorba în concret de o hotărâre a Sfântului Sinod, I.P.S. Sa a precizat că Adunarea eparhială nu are cădere de a judeca o astfel de hotărâre, ci de a o „recepta”, așa cum se și precizează în acel act și ca atare a adresat indemnul ca cei ce vor lua cuvântul să-și exprime punctele de vedere pe un ton adecvat și în consonanță cu perioada postului Crăciunului în care ne aflăm. Dar aceasta nu înseamnă că se anulează sau se limitează în vreun fel libertatea de a formula cu demnitate, claritate și fermitate o poziție referitoare la situația creată prin hotărârea sinodală din 4 noiembrie a.c.

I.P.S. Sa a mai arătat că va trebui să nu uităm de o cale care ne stă la îndemână și care este cea a rugăciunii stăruitoare către Dumnezeu, pentru ca El să rănduiească ceea ce e mai bine pentru Sfânta Sa Biserică și pentru această Mitropolie a Ardealului, cu trecutul ei zbuciumat, dar și cu înfăptuirile remarcabile în viața românilor transilvăneni.

S-au înscris la cuvânt 13 membri ai Adunării eparhiale și doi invitați, după cum urmează: Pr. prof. univ. dr. Ovidiu Mucanu, decan al Facultății de litere de la Universitatea Transilvania din Brașov, Arhid. prof. univ. dr. Constantin Voicu, Dr. Nicolae Suciu — medic, Mediaș, Pr. Ioan Găban, Protopopul Mediașului, prof. Radu Fruntes — Brașov, prof. Silviu Lancea — Rupea, Ec. Teodor Bănciu — Primarul orașului Săliște, Dl. Ioan Onuc Nemeș — Directorul Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu, Dl. Alexandru Lup — Viceprimar Orașul Victoria, Pr. Ioan Jurca — Protopopul Agnietei, Pr. Nicolae Palmeș — Protopopul de Rupea, Pr. prof. univ. dr. Ilie Moldovan și Pr. Mircea Crețu — Tâlmăciu. Dintre invitați au luat cuvântul: Pr. prof. univ. dr. Dorin Oancea, — Decanul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu și Pr. prof. univ. dr. Vasile Mihoc de la aceeași Facultate.

Proces-verbal încheiat azi, 17 decembrie 2005, cu ocazia ședinței extraordinare a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului

Din toate aceste intervenții în legătură cu OPTIUNEA PERSONALĂ a fiecăruia din cei 7 ierarhi ardeleni de a se separa de Mitropolia canonică, s-a desprins REGRETUL ȘI TRISTEȚEA PROFUNDĂ pentru timpul nepotrivit ales și pentru duritatea și insistența prin care se încearcă denigrarea Sibiului și a lucrării vrednicului de pomenire Mitropolitul Antonie, prin Adunările lor eparhiale și referatele unor Facultăți de Teologie, pentru susținerea cauzei lor.

Redăm în continuare ideile formulate și HOTĂRĂRILE LUATE, în unanimitate:

1. Adunarea Eparhială mulțumește Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pentru alegerea, validarea și instalarea ca Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, în persoana I.P.S. Laurențiu Streza, și ia act cu recunoștință de „menținerea statutară a Mitropoliei Ardealului”.

2. Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului NU ESTE ÎMPOTRIVA IDEII DE REORGANIZARE ADMINISTRATIV-TERRITORIALĂ A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, în general, și a Mitropoliei Ardealului, în special, când se au în vedere motive misionar-pastorale. Dar întrucât s-a adoptat o astfel de măsură concomitent cu validarea canonică a nou alesului Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, inevitabil apare suspiciunea unei reacții neprincipiale din partea celor care înainte de lucrările Colegiului Electoral Bisericesc au fost foarte stăruitori în a susține pe candidatul lor, care s-a întâmplat ca până la urmă să nu întrunească numărul de voturi necesare spre a fi declarat ales.

3. Trei dintre membrii Adunării Eparhiale au declarat deschis că înainte de alegeți s-au făcut presiuni asupra lor pentru a vota în favoarea celui alt candidat, deși ulterior s-au formulat acuze neintemeiate cum că tocmai candidatul ales ar fi făcut astfel de presiuni „imorale”!

4. Întrucât reorganizarea administrativ-teritorială a Bisericii privește întreg poporul lui Dumnezeu (clerici și credincioși deopotrivă), este firesc ca la un astfel de proces să participe toți membrii Bisericii: ierarhi, preoți, profesori de teologie, laici, tineri și vârstnici. Ori, în situația hotărârii sinodale din 4 noiembrie cu cele două alternative: de mutare a sediului Mitropoliei Ardealului la Cluj sau de înființarea celei de a doua Mitropolii în Ardeal, poporul lui Dumnezeu a fost ignorat cu desăvârșire. Mai mult, în Comunicatul de presă al Arhiepiscopiei Clujului, publicat în Sibiu chiar în ziua instalării noului mitropolit, s-a pus chiar problema excluderii unei părți a Bisericii și anume a laicului de la adoptarea hotărârii finale. Dar până la urmă, nu numai a laicului ci și a clerului, care face parte din Adunarea Națională Bisericească. O astfel de opinie este nu numai exclusivistă, dar și împotriva principiilor fundamentale ale Statutului de organizare și funcționare a BOR, statut la originea căruia stă viziunea sănătoasă a marelui Mitropolit Andrei Șaguna.

5. În spiritul constatărilor de mai sus, mai mulți membri laici ai Adunării eparhiale și-au exprimat DEZILUZIA și s-au întrebat, pe bună dreptate, dacă locul lor se mai justifică în alcătuirea unui organ de conducere bisericească, cum este Adunarea eparhială, iar la nivel central — Adunarea Națională Bisericească.

La o astfel de luare de poziție s-au afiliat și protopopii din eparhie, care au dat expresie aceleiași deziluzii din partea preoțimii și a credincioșilor.

6. Dacă alegerea din 3 noiembrie a fost VALIDĂ ȘI ADOPTATĂ SUB AUMBRIE SFÂNTULUI DUH, s-a pus întreba-rea cum a putut cineva să o declare ulterior „LEGALĂ, DAR PROFUND IMORALĂ” și să vină peste noapte cu propuneri care au șocat întreaga opinie publică, din țară și străinătate.

7. Adunarea Eparhială a apreciat că noțiunile personale (File de jurnal) ale Înalt Prea Sfințitului Bartolomeu, publicate în Revista „Reînnoirea” și pe site-ul oficial al Arhiepiscopiei Clujului, sunt ostentative și profund jignitoare la adresa Bisericii Ortodoxe Române, a Colegiului Electoral, a Sfântului Sinod, a noului Mitropolit al Ardealului și descalificante pentru autor. Înalt Prea Sfințitul Bartolomeu are datoria morală să prezinte dovezi concrete și justificări în fața Sfântului Sinod și a opiniei publice în ce constă „imoralitatea” profundă a alegerii Înalt Prea Sfințitului Dr. Lau-

rențiu Streza. Ne întrebăm care sunt foloasele pastorale și misionare în Ardeal și în întreaga Biserică Ortodoxă Română ale acestor calomnii, polemici și disensiuni, cu urmări imprevizibile. S-a considerat că imorală nu este alegerea noului Mitropolit al Ardealului, ci modalitatea și presiunea exercitată în Adunările Eparhiale ale eparhiilor sufragane asupra membrilor lor. La acestea se adaugă CAMPANIA SISTEMATICĂ DE DENIGRARE ȘI MINIMALIZARE A IMPORTANȚEI ȘI PRESTIGIULUI MITROPOLIEI ARDEALULUI, ÎN TRECUT ȘI PREZENT, ca temei pentru înființarea noii Mitropolii.

8. În cadrul dezbaterilor au fost enumerate numele ierarhilor care au păstorit ca mitropoliți la Sibiu, începând cu Șaguna și continuând cu Ioan Meșianu, în timpul căruia s-a zidit catedrala, cu Nicolae Bălan, care a rectorit Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, cu Nicolae Colan și Nicolae Mladin, care au condus cu demnitate destinele Mitropoliei în vremuri nespuse de grele, și nu în ultimul rând cu Antonie Plămădeală, care i-a egalat pe înaintașii săi în vrednicia pe toate planurile; această simplă înșiruire ne dă dreptul să afirmăm că prestigiul Mitropoliei Ardealului, de la înființarea ei și până la ceasul de față, nu numai că nu s-a diminuat, ci a sporit continuu. Boala și vârsta ultimului mitropolit nu pot constitui un motiv de care să se prevaleze cineva pentru a denigra demnitatea unei instituții, pe care acesta a condus-o, atâta vreme cât, ierarhul în cauză (Mitropolitul Antonie) a finalizat și consacrat un obiectiv bisericesc demn de luat în seamă, cum este „Academia de la Sâmbăta”, în ultimii săi ani de viață, iar în 2005 și-a publicat ultimele trei volume, din ceea ce constituie o operă care l-a arătat demn de a fi ales membru de onoare al celui mai înalt for academic al țării.

9. Membrii Adunării Eparhiale s-au întrebat cu îngrijorare care este motivația canonică, regulamentul și liturgică a refuzului sfidător al ierarhilor sufragani, de pomenire a unicului Mitropolit al Ardealului, ales și instalat canonic, odată ce încă mai aparțin Mitropoliei Ardealului. Conform canonului 14 al Sinodului de la Constantinopol din anul 861, aceasta se numește «schismă» și se pedepsește cu caterisirea.

10. Dacă inițiativa reorganizării Mitropoliei Ardealului ar fi fost discutată într-un Sinod mitropolitan, fie și în intervalul dintre vacantarea scaunului de la Sibiu și ho-

tărârea adoptată în 4 noiembrie a.c., cu siguranță că s-ar fi putut pune în cumpănă, în liniște și pace, fără patimă și interes personal, argumentele pro și contra unei astfel de decizii.

Nu s-ar fi ajuns cu siguranță la o situație pe care slujitorii sfintelor altare și credincioșii, nu doar de pe raza Arhiepiscopiei Sibiului, ci din tot Ardealul și Banatul, precum și din alte regiuni ale țării, nu pot să o înțeleagă și să o accepte ca pe o decizie care să contribuie la propășirea și bunăstarea Sfintei noastre Biserici. ÎN UNANIMITATE ȘI FERMITATE MEMBRII ADUNĂRII EPARHIALE S-AU PRONUNȚAT PENTRU AMÂNAREA ȘI REDISCUTAREA ÎN CADRUL UNUI DIALOG DESCHIS ȘI RESPONSABIL A ACESTEI PROBLEME DE O MARE IMPORTANȚĂ BISE- RICEASCĂ ȘI NAȚIONALĂ, MAI ALES AICI ÎN ARDEAL ȘI ÎNTR-UN CONTEXT ISTO- RIC CUM ESTE CEL ÎN CARE NE GĂSIM. Ei au fost interesați nu numai de reacția preoților și credincioșilor din Arhiepiscopia Sibiului, dar și de majoritatea celor din Ardeal și chiar din toată țara și străinătate, dintre care unele au fost comentate în mass media și pe internet. De luat în seamă de către cei care se declară ardeleni prin naștere sau adopție este și reacția care a apărut la Cluj, prin schimbarea foarte recentă de către Biserica Reformată de acolo, a denumirii sale în Biserica Maghiară Reformată din Ardeal.

11. Reținând ideile avansate de către cei mai mulți dintre membrii Adunării Eparhiale, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Laurențiu a adresat încă o dată celor prezenți indemnul de a nu uita calea cea mai directă către tronul slavei dumnezeiești, care este cea a rugăciunii stăruitoare, unite cu postul, mai ales că ne aflăm într-o perioadă a anului propice unor astfel de nevoi duhovnicești. De a-L ruga pe Dumnezeu cu umilință și stăruință ca pe Cel ce le rănduiește pe toate spre binele și folosul oamenilor, să ne dea tuturor înțelepciune, deschidere sufletească a unora spre alții și mai multă iubire. Numai El ne poate ajuta să rămânem în unitate de cuget și simțire, în unitatea pentru care s-au jertfit înaintașii, înțelegând că dragostea frățească și nu împărțirea pe criterii teritoriale sau de altă natură, este izbăvitoare și ziditoare.

PREȘEDINTE,

† Dr. LAURENȚIU STREZA,

Arhiepiscopul Sibiului

și

Mitropolitul Ardealului

Membrii Adunării Eparhiale

SECRETARI:

Prof. Constantin Catrina

Dir. Ioan Onuc Nemeș

„În Iordan Botezându-te Tu, Doamne”

(Urmare din pag. 1)

Creatorului care se vede gol în apă.

Imnograful creștin concluzionează și el că:

„Botează-se cu noi Hristos Cel ce este mai presus de toată curăția. Aduce sfințire apei și aceasta sufletelor curățire se face. Pământesc lucru este, ceea ce se vede, și mai presus de ceruri ceea ce se cunoaște; Prin botez este mântuirea, prin apă Duhul, prin afundare se face suirea noastră la Dumnezeu”, arătând că evenimentul petrecut atunci concentrează atât lumea văzută cât și cea nevăzută reînnoită la Iordan printr-un nou act de creație al Mântuitorului. Iordanul se întoarce înapoi nesuferind puterea dumnezeirii ce se coboară asupra lui iar pământul se luminează prin strălucirea Soarelui Dreptății, care se cufundă în apele lui, ce devin izvor de sfințire și de curățire sufletească și trupească.

fletească și trupească.

Hristos, Cel ce „se îmbracă cu lumina ca și cu o haină” (Ps. 10, 3, 2) și împodobește cerul cu nori, se îmbracă cu apele Iordanului și recrează întreaga fire.

Smerenia Lui, plecându-și capul sub mână Mergătorului Înainte, ridică umilința lui Adam și-l îmbracă cu veșmântul nestricăciunii, un veșmânt luminat ca zăpada din apă și din Duh.

Prin Botezul Său de fapt, Hristos recapitulează întreg neamul omenesc pe care-l curățește de păcate și-l înnoiește întru viața cea nouă izvorâtă din lucrarea harului Sf. Duh.

Hristos se botează, dându-ne și nouă pildă de a ne afunda în apa mântuitoare, de a muri împreună cu El și de a ne scula cu El prin actul învierii.

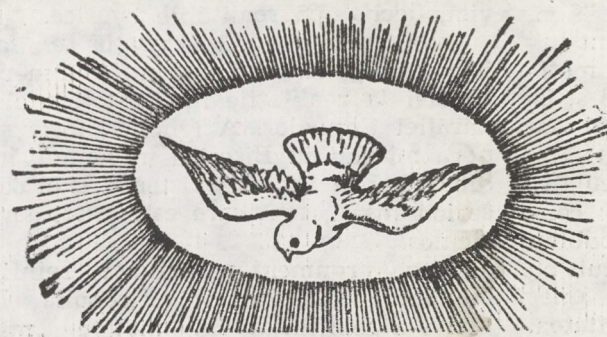
Botezul este veșmântul

luminat pe care l-am primit fiecare dintre noi „întru înnoirea vieții” (Rom. 6, 4) și prin care ne-am îmbrăcat efectiv cu Hristos, după cuvântul paulin: „Căci în Hristos v-ați botezat în Hristos v-ați și îmbrăcat” (Gal. 3, 27).

Botezul fiecăruia dintre noi a fost o adevărată Cincizecime, o adevărată Teofanie în care Tatăl ne-a mărturisit și pe noi fii preaiubiți ai Săi, Sf. Duh Mângâietorul s-a revărsat de sus asupra noastră iar Fiul ia chip în trupul și în sufletul nostru.

Tocmai de aceea ziua Botezului Domnului are o importanță deosebită atât pentru Biserica întreagă în calitatea ei de Trup tainic al Domnului, cât și pentru noi, cei care suntem mădulare conștiente ale acesteia.

Să prăznim cu bucurie sărbătoarea luminii celei necreate, sărbătoarea sfințirii apelor și a întregii firi, sărbătoarea curăției fiecăruia dintre noi. Să-L slăvim pe Domnul Cel ce luminează astăzi întreaga lume, pe Cel care și-a plecat din smerenie capul Botezătorului ca să întoarcă lumea de la înșelăciune și să-l strigăm și noi cu întreaga Biserică: „Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule, și lumea ai luminat, mărire Tie”.

Biserica și credincioșii cu deficiență de auz

Comuniunea desăvârșită a credincioșilor ortodocși nu poate fi realizată decât prin lucrarea sfințitoare săvârșită în biserică, prin Sfânta Liturghie și prin Sfintele Taine, în Duhul iubirii Mântuitorului Iisus Hristos.

În ultimii ani, Biserica noastră dreptmăritoare și-a intensificat misiunea către o parte oarecum neglijată a membrilor ei, a celor cu deficiență de auz. Primul pas a fost acela de a-i conștientiza că ei sunt egali cu oricare dintre membrii Bisericii lui Hristos. Prin introducerea limbajului gestual în cultul religios, aceștia au posibilitatea de a primi pe înțelesul lor învățătura Sfintei Evanghelii, formând comunități creștine bine încheiate.

pat și eu alături de alți 20 de preoți și teologi din țară, cunoscători ai limbajului mimico-gestual.

Slujirea Sfintei Liturghii și a Sfințelor Slujbe spre slava lui Dumnezeu și pentru folosul sufleteș și trupesc al aproapelui nostru este pe cât de frumoasă, pe atât de grea. Împreună cu P.C. preot Nicolae Lațchescu, începând cu data de 1 ianuarie 2005 am desfășurat această lucrare în biserică mică din cartierul Lazaret din Sibiu. Dorim să continuăm acest apostolat în mijlocul credincioșilor cu deficiență de auz, în duhul hotărârii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, răspunzând astfel dorinței înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Ardealului Dr. Laurențiu Streza de impul-

Participare la Sf. Liturghie în biserică din cartierul "Lazaret" (Sibiu), rezervată începând cu 1 ian. 2005 acestor credincioși

Anul 1996 a fost unul de referință pentru Biserica Ortodoxă Română pentru că a început un program de catehizare a comunităților deficiente de auz din România, punându-se bazele unui Apostolat prin intermediul comunicării specifice, concretizat în prezent prin 15 parohii pentru surzi: Pitești, Oradea, Timișoara, Cluj-Napoca, Iași, Craiova, București, Mioveni (Argeș), Rm. Vâlcea, Alexandria, Constanța, Galați, Slatina și Sibiu.

Inițiatorul acestei misiuni de catehizare a persoanelor cu deficiență de auz este Pr. Constantin Onu, lector la Facultatea de Teologie din Pitești.

La ieșirea cu Cinstitele Daruri

Prima grijă față de persoanele care nu aud este aceea de a fi scoase din categoria handicapatilor prin recunoașterea minorității lor lingvistice și a limbajului mimico-gestual, ca limbă maternă a persoanei native surde.

În acest sens, înțelegând nevoile speciale ale acestor credincioși, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat editarea unui „Liturghier” și a unui dicționar — „Simbolistica semnelor” pentru deficienții de auz și înființarea unei comisii pentru corectarea acestor lucrări.

În perioada 17—19 octombrie 2005, sub patronajul P.S. Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului, s-au desfășurat la Curtea de Argeș lucrările comisiei condusă de Pr. lector Constantin Onu, la care am partici-

sionare a asistenței sociale față de persoanele cu deficiență de auz.

În Arhiepiscopia Sibiului figurează ca membri activi peste 1500 de persoane organizate în cadrul Filialei de la Brașov, cu grupele Mediaș și Sibiu. În Sibiu locuiesc aproximativ 300 de persoane cu deficiență de auz și funcționează o școală generală pentru copii cu deficiență de auz, în Parcul Astra. Din păcate, nu toți membrii frecvențează biserica și nici filiala lor din Sibiu.

Pentru a-i apropia de Biserică este nevoie de un slujitor cunoscător al limbajului mimico-gestual care să poată oficia slujbele în limbajul lor, atât în biserică, cât și în

casele lor; care să comunice cu ei, să-i înțeleagă și să se facă înțeles, să-i ajute în raporturile lor cu oficialitățile și instituțiile Statului.

La slujbele oficiate în biserică au venit persoane cu deficiență de auz atât din oraș și județ, cât și din țară. Împreună cu ei am participat atât la programe organizate în cadrul Filialei, cât și la vizitarea unor obiective și mănăstiri (Sămbăta de Sus, Cârțișoara, Rășinari, Țichindeal).

Astăzi, Biserica și societatea încearcă să intervină în viața lor, în formarea lor, în pregătirea pentru viața de familie și pentru mântuirea lor, deoarece și ei fac parte din același Trup tainic al lui Hristos.

Interpret mimico-gestual,
teolog ing. MARIAN VLĂDUȚ

Pelerinaj la Mănăstirea "Brâncoveanu" de la Sămbăta de Sus

Un sfânt român cinstit în Grecia și Rusia. Ieroschimonahul Antipa de la Calapodești

— 100 ani de la canonizare —

Literatura aghiografică a devenit lectura preferată de credincioși încă din primele veacuri ale creștinismului. După cum afirma Sfinții Părinți, viețile sfinților sunt o urmare a „Faptelor Sfinților Apotoli”. Sfântul Simeon Metafrastul (900—984), renumit scriitor aghiografic, din inițiativa proprie a adunat toate viețile sfinților, de la diferite Biserici locale și le-a prelucrat pe înțelesul credincioșilor din vremea sa. După care s-a răspândit pe parcurs, la cele mai multe popoare creștine.

Cert este că, literatura aghiografică înaltă sufletul, întărește credința, oțelește voința, aduce mare mângâiere duhovnicească și ajută mult, la inițierea și „imitarea sfinților” (I Corinteni XI, 1). Deschide larg posibilitățile practicării, unei vieți de o înaltă ținută creștină tuturor credincioșilor (Evrei XIII, 7).

Mulți dintre cei ce au citit literatură aghiografică, au căutat să-și îndrepte viața conform practicilor celor trecuți în rândul sfinților. Nu puțini sunt și cei ce au lăsat totul și au intrat în monahism, sau au trăit printre oameni, ducându-și viața creștină, știuți și cunoscuți numai de Dumnezeu, a căror nume sunt scrise în „Cartea Vieții” (Apoc. XX, 15).

Pe parcursul vremii, literatura aghiografică, a fost prelucrată de diferiți autori și s-au adăugat alte vieți de sfinți noi, care sunt pilde și exemple vii pentru credincioși, indiferent de ocupații, pregătire intelectuală și concepție religioasă.

Așadar, unul dintre acești mari și renumiți aleși ai lui Dumnezeu, dar prea puțin cunoscut este și Ieroschimonahul Antipa Lucian de la Calapodești, județul Bacău, care s-a nevoit îngerește atât în țara noastră, cât și în Grecia și apoi în Rusia.

Fericitul ieroschimonah s-a născut în anul 1816, într-o familie de creștini foarte evlavioși. Tatăl sau Gheorghe era diacon la biserica satului natal, iar mama lui Ecaterina, după moartea soțului, s-a călugărit, primind și schima cea mare cu numele de Elisabeta.

Copilaria și-a petrecut-o în multă simplitate. La școală cu greu a putut învăța să citească. Răvna, silința și rugăciunile sale au biruit până în cele din urmă. Lectura sfințelor cărți a devenit pentru el izvoare de învățatură duhovnicească și o mare mângâiere sufletească. Din Sfântul Botez a primit numele de Alexandru. Pe când să termine școala primară, tatăl său a murit. Iar mama l-a dat la o legătorie de cărți, pentru a întreține familia săracă.

În momentele libere, neștiut de nimeni se ruga lui Dumnezeu să-l lumineze, ce cale să apuce în viață. Și iată că o chemare tainică a pus stăpânire cu putere pe inima lui, dorind să se facă monah. Dar au urmat ispite direct de la diavoli și de la cei de o seamă cu el, care râdeau de viața și progresele personale sufletești ale tânărului. Însă vocația și cu ajutorul lui Dumnezeu, s-a ridicat deasupra acestora, tinzând ușor dar sigur, spre treptele desăvârșirii creștine.

La vârsta de 20 de ani împliniți, într-o noapte a părăsit casa părintească, precum Avraam Haranul (Fac. XII, 1), îndreptându-și pașii la Mănăstirea Neamțu. A intrat direct în biserică, unde nu era nimeni și căzând la icoana Maicii Domnului, făcătoare de minuni, deodată perdeaua care acoperea icoana, s-a tras singură la o parte, iar tânărul a sărutat-o cu lacrimi în ochi.

Din biserică s-a prezentat la stăreție și cu toate stăruințele nu a fost primit. Rugându-se lui Dumnezeu, spre alt loc de mântuire, când o putere lăuntrică l-a pornit din nou la drum, spre Mănăstirea Căldărușani. Aici tânărul ostaș al lui Hristos și-a îndeplinit toate ascultările, pe care le însoțea cu rugăciunea tainică, îndrumat de un pustnic Gheodeon, care viețuia în pădurile din preajma mănăstirii.

Aici se nevoia cu multă lepădare de sine, posturi, privegheri, dormitul pe unde putea, în grajd, pe câmp, ducând o viață cu multe lipsuri și înfrigurări, mai bine de doi ani, căci nu a primit chilie și nici haine și mulțimea lui Dumnezeu (Filipeni IV, 12). Totuși pravila o respecta, căci aceasta îi da putere să reziste și mângâiere, devenind astfel „mucenic fără sânge”.

Intrucât dorea mult să meargă în Muntele Athos, avea nevoie de binecuvântarea unui duhovnic iscusit, spre care a fost îndreptat, de cei ce-l cunoșteau. Pe vremea sa era un renumit stareț, Arhimandritul Dimitrie de la Mănăstirea Brazi din Moldova, cu înaltă trăire duhovnicească și fapte alese, la care a apelat să-i dea binecuvântare pentru a pleca în Sfântul Munte, Grecia.

Acesta, după ce l-a supus ispitirii canonice, ca nu cumva vocația să fie trecătoare, din convingere l-a tuns în monahism, primind numele de Alimpiu, apoi i-a dat binecuvântarea de a pleca în Muntele Athos.

Intr-una din chiliile pustietății Athosului, se nevoia doi compatrioți al părintelui Alimpiu: Ieroschimonahii Nifon Ionescu și Nectarie, ctitori Schitului Românesc „Prodromul”, la care dorea să intre ucenic. Aceștia l-au îndrumat să se închinovieze la Mănăstirea Esfigmenu, ca prin ascultare să se călească, în lupta ce-l așteaptă în pustie.

Aici a făcut 4 ani la bucatărie, după care s-a întors la bătrânii lui din pustie, pentru ostenele mai mari, unde a primit schima cea mare cu numele de Antipa. Părinții compatrioți l-au propus să-i ajute la ridicarea unui schit românesc, în muntele Athos, însă cuviosul Antipa a stăruit mult, să-l lase la pustie, vocație ce îl mână spre liniște profundă, cu care scop a venit la Sfântul Munte.

Deci a plecat în pustia muntelui căutând loc pentru nevoia. În cele din urmă, a dat peste o chilie părăsită și dărăpănată, cu pereții căzuți, numai un colț se mai ținea în picioare. Începând să facă rânduiala, a dat pe o poliță de o icoană a Maicii Domnului, al Cărei Chip abia se mai distingea. Luând-o s-a dus cu ea la un pictor monah ucrainean, venit din pădurile Chievului, ierodiaconul Paisie, rugându-l să o curețe. Cu greu s-a învoit, deoarece era foarte degradată.

Pictorul a cerut ajutorul lui Dumnezeu și s-a apucat să o curețe, dar deodată icoana s-a „luminat singură” și s-a făcut nespuse de frumoasă. Aducând icoana la cuviosul Antipa, s-au bucurat împreună de asemenea minune, de care icoana nu s-a despărțit în toate ascultările ce le-a primit ulterior.

În chiliea respectivă nu se putea locui și nici posibilități nu avea să o repare. Frământat de

gânduri, dar mânat de o voință lăuntrică, fără voia lui, s-a pomenit că mergea pe una din cărările muntelui, când îi ieși în cale un pustnic necunoscut. Acesta i-a dat 5 galbeni, spunând că i-a primit de la niște oameni buni și s-a gândit să-i dea celui dintâi cu care se va întâlni în cale.

Luând acești galbeni cuviosul Antipa a chemat un monah dulgher să-i repare chilie. Patru zile lucrarea a mers cu spor, în a 5-a zi, meșterul s-a îmbolnăvit de holeră. L-au lăsat puterile, a căzut jos nu departe de chilie și l-au apucat cărceii.

Singura nădejde a cuviosului Antipa de a-l salva era icoana Maicii Domnului, pe care a luat-o și a așezat-o, pe ceva mai înalt în fața bolnavului, iar el s-a retras în desulul pădurii să se roage pentru el. După rugăciune s-a întors la chilie, unde bolnavul lucra de zor spunându-l că: „Icoana ta este făcătoare de minuni și Ea m-a vindecat”.

Acum viața cuviosului Antipa curgea liniștită, pe lângă rugăciune se ocupa cu rucodelia, pen-

Icoana Sfântului Antipa de pe racla cu sfintele sale moaște, de la Mănăstirea Valaam (1816-1882)

tru întreținere.

În acest timp străduința părintelui Nifon Ionescu, pentru ridicarea schitului românesc, începuse să dea roade. În Moldova cumpărase un metoc. În Sfântul Munte Athos câștigase terenul, pe care începuse cu spor ridicarea schitului proiectat, iar numărul monahilor creștea.

Atunci, părinții români s-au gândit să ceară și ajutorul cuviosului Antipa, care știind că „Ascultarea este izvorul tuturor virtuților”, supunându-se ascultării duhovnicului, s-a învoit.

Întâi l-au hirotonit ierodiacon, apoi preot și l-au dat ascultarea de chelar, cu toate acestea s-a străduit din toate puterile pentru îndeplinirea ascultării și îndatoririlor monahale zilnice.

Nevoile schitului în construcție l-au silit pe părintele Nifon să plece în România pentru trei ani, în care perioadă l-a însărcinat pe cuviosul Antipa să dirijeze conducerea obștei și bunul mers al șantierului, între timp hirotesit duhovnic.

După întoarcerea părintelui Nifon din România, l-a trimis pe cuviosul Antipa ca econom la metocul din Iași. Această numire l-a despărțit pentru totdeauna de Sfântul Munte Athos, atât de iubit sufletului său. Scopul a fost adunarea mijloacelor de întemerele a schitului românesc. La Iași a ținut strâns legătura duhovnicească cu Mitropolitul Sofronie Miculescu (1851—1860), care l-a rânduit duhovnic la două mănăstiri de maici. Totodată a intrat în legătură directă cu Voievodul Grigore Alexandru Ghica (1849—1856), care au contribuit și ei, cu ajutoare substanțiale.

Cu toate stăruințele sale, de a-l rechema la Sfântul Munte, părintele Nifon l-a luat cu el în Rusia, văzând marile foloase aduse schitului de cuviosul Antipa, fiind sigur că și aici va fi la înălțimea cuvenită, pe plan material și spiritual.

Pe când treceau granița, a zis părintelui Nifon: „presimt că de acum nu voi mai fi al vostru, ci al rușilor”. Și așa s-a întâmplat. Au găsit găzduire la niște oameni evlavioși, de unde au trimis multe danii la schitul românesc, dar, din nefericire, vaporul s-a scufundat într-o noapte cu furtună, producând mare descurajare pentru această catastrofă.

Cuviosul Antipa însă nu s-a descurajat, deoarece nădăjduia în Dumnezeu. Cu toate aceste pierderi, s-au adunat iarăși multe danii făcute de oameni evlavioși, din Moscova și Petrograd, pe care Cuviosul Antipa îl folosea pe toți, cu frumoase pilde, cuvinte de învățătură duhovnicească de suflet mântuitoare. Însuși Mitropolitul Isidor din Petersburg și Mitropolitul Filaret al Moscovei îl aveau la mare cinst și evlavie, uneori cerându-i sfatul, iar el cu multă smerenie le dădea răspunsul potrivit, plin de har duhovnicesc.

În tot acest timp, nu și-a părăsit pravila de rugăciune, devenit și un mare lucrător al rugăciunii tainice, postul în care nu gusta nimic, 2—3 zile și chiar o săptămână și mulțimea lui Dumnezeu, pentru ocrotire și grija Sa, pentru împlinirea ascultărilor, primite de la părinții din Schitul Românesc Prodromul.

La data de 6 noiembrie 1865, cu binecuvântarea

(Continuare în pag. a 6-a)

Ierodiacon TEOFILACT CIOBĂCA

Particularitățile misiunii preotului ortodox pe Valea Hârtibaciului

Valea Hârtibaciului este situată în podișul cu același nume, în partea estică a județului Sibiu.

Parohiile ortodoxe din această zonă fac parte din Protopopiatul Agnita, cu sediul în Or. Agnita, situat la intersecția a trei drumuri județene, care fac legătura între orașele Sibiu, Făgăraș și Sighișoara.

Conviețuirea credincioșilor ortodocși români din această zonă, alături de alte naționalități, în special sași (zona fiind una specific săsească), în prezent minoritari, dar și maghiari împreună cu rromi, această din urmă majoritari în zonă astăzi, a determinat dezvoltarea anumitor particularități religioase a întregii populații ortodoxe de aici.

Din aceste motive și misiunea preotului ortodox din această zonă își are particularitățile sale, căci acesta trebuie să ia „pulsul” parohiei pe care o conduce și în funcție de starea generală de religiozitate a credincioșilor săi, să adopte metodele pastorale cele mai potrivite.

În urma conviețuirii de sute de ani a credincioșilor ortodocși cu alte naționalități din această zonă, s-au format în rândurile lor anumite tipuri de comportamente și mentalități față de principalele aspecte ale vieții religioase și anume:

- față de Biserică în general
- față de preot în special
- față de Duminici și sărbători (lucrul)
- față de post și rugăciune
- față de spovedanie și împărtășanie, etc.

În fața acestor stări de lucruri, din experiența mea pastorală, de până acum, am observat că la acești credincioși ortodocși este foarte dezvoltat aspectul rațional și critic al învățăturilor de credință ortodoxe, unde este nevoie de multe argumente raționale pentru a explica o învățătură de credință enunțată.

De asemenea, o atitudine critică există și față de preot, care este foarte atent observat de către credincioși, sub toate aspectele vieții sale și în special sub aspectul relației dintre învățătura de credință expusă, în special în cadrul unei predici, și modul în care însuși preotul practică ceea ce învățătură de credință în viața sa și a familiei sale. Din aceste considerente, părerea mea personală este că în această zonă, credincioșii ortodocși sunt mult mai exigenți cu preoții decât în alte zone ale țării.

După 1989 s-a schimbat întregul aspect al Văii Hârtibaciului, în același timp cu cel al întregii țări, în noile condiții de libertate. Aceste schimbări au fost posibile datorită mai multor factori de natură economi-

că, politică și socială.

În primul rând și factor decisiv în același timp a fost plecarea masivă a sașilor în Germania și Austria, ceea ce a lăsat un gol imens în localitățile respective, sașii fiind, înainte de acest exod, majoritari.

În al doilea rând, un factor foarte important este plecarea tirerilor ortodocși români din această zonă în diverse țări străine, din cauza lipsei unui loc de muncă și a unei perspective de viitor pentru ei și familiile lor.

Un al treilea factor îl constituie așezarea în această zonă a unui număr foarte mare de etnici rromi, în prezent majoritari, în aproape toate localitățile de pe Valea Hârtibaciului.

Cel de-al patrulea factor este cel economic, fiindcă așa cum se știe, sașii sunt harnici și gospodari prin firea lor, iar prin plecarea lor masivă au determinat o decădere economică a întregii zone.

Toate aceste aspecte fac ca zona Văii Hârtibaciului să devină o zonă izolată din toate punctele de vedere (economic, social, cultural și religios), sau cea „zonă gri”, unde senzația principală este cea de resemnare și sentimentul că nu se mai poate face nimic, aproape ca la Sadoveanu („Locul unde nu s-a întâmplat nimic”), deși zona a dat și câteva personalități din trecutul Bisericii noastre Ortodoxe și al țării noastre: protopopul-martir Aurel Munteanu (1882—1940), Zaharia Munteanu și Moise Braniște — Merghindeal, inspectorul școlar Victor Păcală (1874—1955) — Dealu Frumos, August Treboniu Laurian (1810—1906) — Focșani, pedagogul Vasile Bologa (1859—1944) — Marpod, căpitanul Axente Lene (1877—1918) — Agnita, fostul protopop greco-catolic Traian Belasçu, mai târziu vicar administrativ la Arhiepiscopia Ortodoxă Română de la Sibiu — Alțâna și Pr. Prof. Dr. Ioan Vasile Leb de la Facultatea de Teologie Ort. Cluj-Napoca — Mihăileni.

Dar Valea Hârtibaciului a dat și personalități contemporane: protopop — onorar al Agnitei, Cernea Gregor — Brușu, actualul protopop ortodox al Agnitei, Jurca Ioan — Răvășel, preot Săsăușan Simion, fost consilier administrativ-bisericesc la Arhiepiscopia Ortodoxă Română Sibiu — Chirpăr, domnul Ilie Botoș, Procuror general al României — Nocrich și soliștii de muzică populară: Maria Lia Bologa — Marpod, Marcel Părău — Agnita și Gabriela Nistor — Retiș.

(Continuare în pag. a 7-a)

Preot VIRGIL M. Merghindeal

Elogiu cântărețului de la strana Bisericii Ortodoxe Române

Importanța pe care o deține cântarea bisericească în desfășurarea rânduielilor de cult este, desigur, bine cunoscută. Legătura între cântarea de strună și celelalte momente liturgice a făcut ca, slujba însăși să fie numită *slujbă cântată*.

Din practica de a cânta la strana Bisericii Ortodoxe Române precum: *cântarea în comun, cântarea individuală sau cântarea corală armonică*, intervențiile (răspunsurile) cântărețului bisericesc, mai ales în momentele de intonare a unor cântări de genul *Heruvicului* sau *Axionului* ș.a. pun în evidență atât pregătirea profesională cât și însușirile muzicale ale acestuia, vocația sa de a da viață textelor literar-liturgice, atât din punct de vedere dogmatic și religios, cât și artistic.

Deși cântările bisericești s-au perpetuat timp de multe secole pe cale orală, transmiterea lor nu a clintit stratul vechilor monodii bizantine. Și atunci când s-au petrecut unele interferențe, melosul popular a fost cel mai aproape și curat izvor re-născător. După observațiile preotului muzician Gheorghe Șoima (1911—1985), știm astăzi că *melodiile luminândelor și ale pripelelor de la polieleu se aseamănă cu unele melodii de cântec doinit ardelenesc*. Și exemplele, desigur, ar putea continua.

Monodia bizantină de la strana bisericii ardelenice nu a fost însă numai după tradiție. Dacă, de pildă, la Brașov, Alba Iulia, la Cluj-Napoca s-au identificat manuscrite cu neume după *Psaltichia rumânească* de la 1713, a lui Filothei Sfetagorel din Mitropolia Bucureștilor, se poate înțelege că dascălii ardeleni din secolul al XVIII-lea au cântat și ei după *psaltichie*. Numai pârjolul iscat de tunurile comandate de generalul Bukow, asupra bisericilor ortodoxe din Transilvania, a sugrumat o cultură înfloritoare. Altfel învățământul religios ar fi avut un curs firesc, ocrotit, desigur, de către ierarhii, preoții și învățătorii satelor și orașelor noastre.

Momente de revenire la tradiția cântării după *psaltichie* s-au petrecut odată cu reforma *hrisantică* de la 1814, când muzica bisericească din Transilvania a cunoscut o nouă etapă de reevaluare. Unele manuscrite și cărți, colportate din Țara Românească și Moldova, au circulat din principalele centre precum Brașovul, Alba Iulia, Blaj, Cluj ș.a., iar acțiunea Ieromonahului Macarie de a edita cărți de muzică psaltică pentru toate provinciile românești: Muntenia, Moldova, Transilvania și Banat, întărește ideea că muzica bizantină a fost practică în întregul ei înțeles.

Începând cu anul 1868, la îndemnul arhierului Andrei Șaguna, se începe notarea melodiilor bisericești de strună, pentru ca în anul 1890 să apară lucrarea preotului și profesorului Dimitrie Cunțan — *Cântările*

bisericești după cele opt glasuri. Momentul a fost hotărâtor. Conservarea și cultivarea acestor cântări devenind principala grijă pentru cântăreții Bisericii Ortodoxe din Transilvania, pentru învățământul teologic și nu numai. Culegerea respectivă va elogia însă și alte câteva nume de purtători ai melosului bisericesc bizantin: preoții Ioan Bobeș și Ioan Dragomir; învățător Simeon Florea, cântăreț, pe la 1834, în parohia Daneș din Sighișoara. Datorită acestor slujitori ai bisericii și școlii românești, cartea lui Dimitrie Cunțan (1837—1910) va deveni *luceafărul de ziulă al cântărilor religioase de sorginte bizantină*.

În această vreme, însă, locul vacant al cântărețului bisericesc se putea ocupa numai pe baza unui *Decret de denumire pentru postul dascălesc*, emis de arhierul Ardealului Andrei Șaguna. Un astfel de document s-a semnat și pentru Florea Roncea de pe Tocile, Brașov (13 ian. 1859). Ce drepturi și îndatoriri se precizau în acest act oficial? *Cântărețul (dascălul) trebuie să se supună legilor bisericești; să fie pildă faptelor bune; să cânte și ceti cu smerenie; să învețe tinerimea școlară în frica lui Dumnezeu și să o ducă la biserică în toate zilele și mai ales sărbătorile mari. Cântărețului i se oprește a ceti cărți și scrieri nevrednice și să nu se întovărășască cu oameni nevrednici* (Arhiva Mitr. Ardealului, Sibiu, doc. nr. 782/1860). Între atribuțiile cu caracter permanent mai erau menționate și cele cu privire la felul de a se cânta în biserică și anume: *trebuie să se practice „o cântare curată în ce privește melodia, prozodia, accentul și interpretarea pentru ca să nu se conturbe înțelesul”* (Revista Teologică, Sibiu, 1909, p. 409—414) deoarece, se spune în *Canonul 432*, cântarea bisericească „este mijlocul prin care omul își închină cugetele sale Domnului și totodată le îmbracă într-o haină folositoare și pentru alții” (Pravila Bisericească. Ediția a III-a, 1999, p. 108).

Exemplul și recomandările arhierului Andrei Șaguna au făcut din strana Bisericii Ortodoxe din Transilvania un reper al conștiinței și dragostei pentru cântarea religioasă, un îndemn puternic de a valorifica o moștenire teologică seculară, înconfundabilă.

Numeroase vor fi în timp versurile și însemnările dedicate psaltilor ortodocși. Dintr-un astfel de mănunchi răzbate peste ani și *Imnul închinat Cântăreților bisericești* semnat de Ion Popescu-Pasărea (1871—1943) — un creator și vestit protopsalt, profesor de muzică bisericească:

*Deviza-i e credința, speranța și iubirea
Scut tainic de-apărare și zid neștrămutat;
Biserica e câmpul și armă-i e cântarea
A ta putere mare cântând neincetat!...*

Prof. Dr. CONSTANTIN CATRINA

Ieroschimonahul Antipa de la Calapodești

(Urmare din pag. a 5-a)

stareților români și cu aprobarea Mitropolitului Isidor din Petesburg, s-a închinoviat la Mănăstirea Valaam, pe o insulă la granița dintre Finlanda și Rusia.

Mare spor a avut cuviosul Antipa în rugăciune, atât în Sfântul Munte al Athosului, cum și în mijlocul zgomotului din marile orașe ale României și Rusiei, cu lucrul mâinilor pentru a se hrăni, pentru strângerea milosteniilor, care nu l-au afectat. Legăturile cu oamenii au fost de natură duhovnicească, tuturor le dorea sporire spirituală și mântuirea sufletului.

În singurătățile Valaamului, rugăciunea a devenit singura îndeletnicire a cuviosului Antipa, silindu-i firea zi și noapte. Aici era fericirea lui, cum zice un tropar din antifonul II, glasul V, în duminică, din Octoiul Mare: „Viața pustnicilor fericită este, a celor ce se intraripează, cu dumnezeescul dor”. De multe ori se plânga că nu-i ajunge timpul pentru rugăciune, așa era plin de har și evlavie.

Trăia într-o sărăcie cumplită. Chilia era cu desăvârșire goală. Nu avea nici pat, nici scaun, o simplă măsuță îi servea de analog. Pe jos, avea așternut o pălăie, pe care ședea și pe care își făcea scurta lui odihnă, la mare oboseală. Avea însă iconița Maicii Domnului, la care ținea ca la o mare comoară. Aceasta i-a fost toată viața sa, mângâiere și bucurie, pe care a lăsat-o Mănăstirii Valaam, unde se află și astăzi.

Și-a cunoscut sfârșitul, dar nu l-a destăinuit nimănui. Privindu-l, dădea impresia că are o fire sănătoasă și tare. După înfățișarea lui liniștită, cu greu putea cineva să creadă, că el avea să se strămute în curând, din „munții nevoițelor, în locașurile cerești”.

În ultimele zile ale vieții sale, s-a spovedit și s-a împărtășit cu Sfintele Taine. Plin de roadele duhului (Galateni V, 23-24) și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, liniștit și luminat „scumpă este înaintea Domnului, moartea cuvioșilor Lui” (Ps. 115, v. 6). În ziua de 10 ianuarie 1882, în vârstă de numai 66 ani. Tot în luna ianuarie, sunt prăznuit vârfurile monahismului primar, pustnic, asceți, ierarhi și alți distinși nevoitori. A fost înmormântat în afara schitului, după dorința sa.

Din învățăturile sale, reținem doar una, ce o repeta ucenicilor săi, asemănătoare cu minunatele apoftegme, ale părinților egipteni: „Viața călugă-

rului este în Biserică, iar lucrul lui este canonul”. Viața sa a fost scrisă de Ieroschimonahul Pimen, ucenicul său de chilie. S-a tipărit în două rânduri la Petrograd, în 1883 și 1893, răspândindu-se în Rusia, Finlanda și la Sfântul Munte Athos din Grecia.

Un alt biograf, Arhimandritul Teofilact Marinakis de origine grec, în cartea sa: „Icoanele făcătoare de minuni ale Maicii Domnului din Sfântul Munte Athos”, Tesalonica (1997), pag. 203 și 211, include iconița în rândul celorlalte „icoane făcătoare de minuni” din opera sa, descriind minunea cu refacerea ei luminoasă de la sine, precum și vindecarea monahului dulgher de holeră, care reconstruiea chiliea părăsită din pustii Athosului.

Sus-numitul biograf îl caracterizează pe cuviosul Antipa ca fiind „aspru nevoitor și unul din cei mai mari sihăștrii ai Athosului”, venit din România. Mai arată că Cuviosul Antipa avea un trup puternic și sănătos. Deși toată viața lui a petrecut-o în cea mai aspră nevoită ascetică, sănătatea nu-i fusese afectată cu nimic. Adâncă lui smerenie și neconștientă sa aplecare, certarea de sine, îi dădea putința de a-și păstra netulburată, adâncă pace a sufletului.

Canonizarea s-a făcut în Mănăstirea Sfântului Panteleimon (Rusicon) în anul 1906, după 24 de ani de la moartea Cuviosului Antipa. Numele lui este cinstit, mai ales în mănăstirile din Sfântul Munte, fiind singurul călugăr atonit român, trecut în rândul sfinților și numărat, printre cei din urmă cuvioși părinți ai Athosului.

În anul 1991 s-au făcut săpături la Mănăstirea Valaam, care a fost redeschisă, căci comunistii au folosit-o de închisoare, cu care prilej s-a deschis și mormântul Cuviosului Antipa, scoțându-se Sfintele Moaște. Au fost așezate într-o raclă și depuse în cântări spre slava lui Dumnezeu și cinstirea Sfântului, în Biserica Sfinților Serghe și Gherman, din incinta mănăstirii.

Deasupra raclii străjuiește icoana Sfântului pictată de monahul Mihail, cu binecuvântarea starețului acelei mănăstiri. Tot aici se află și „iconița făcătoare de minuni a Maicii Domnului”.

Așa s-a nevoit și s-a săvârșit, în chip plăcut lui Dumnezeu, departe de țară, un mare cuvios român, iubitor al liniștii și a neîncetatei rugăciuni, la a cărui „răvnă a inimii a luat aminte Domnul” (Ps. IX, v. 35).

Sfinte Prea Cuvioase Părinte Antipa, roagă-te lui Dumnezeu, pentru noi.

Dr. Nicolae Moga — Biserica din Ciungetu Editura Offset Color, Rm. Vâlcea, 2005, 76 p.

„Când învățătorii, preoții și alți cărturari de la țară se vor osteni să scrie istoria satului lor, vom avea pagini vii, adevărate, despre tot ce este pretutindeni, cărți cinstite care vor alcătui laolaltă monografia țării. Ele vor sluji tuturor, și istoricului și omului de litere și economistului și omului politic”, spunea Nicolae Iorga.

Cele afirmate mai sus le marele savant sunt adevăruri azi, într-o perioadă în care se dărmă valori, se desacralizează credința și se nasc noi mituri, în care totul se clatină, este nevoie să se rememoreze domeniile sfinte ale existenței noastre din spațiul străbun.

O face cu multă competență autorul acestei monografii, prezență aleasă în viața spirituală a Văii Lotrului, care a mai semnat: „Drumul durerii” (versuri), „Biserica Sfântul Ierarh Nicolae — Voineasa”, „Mălaia — Repere monografice”, „Voineasa — monografie” (colaborare) și „Împăcare și detașare”.

Valorificând propria muncă de cercetare, cartea are titluri clare și dense ca inscripțiile latine.

Primul capitol care urmează după „Prefața” semnată de P.S. Gherasim, configurează spațiul sacru, de legendă în care este așezată această biserică: Așezare, Istoric, Atestare documentară, Pe firul istoriei, Adevăr și legendă. Ciungetul este așezat într-o zonă de munte și întreg spațiul geografic constituie axa verticală care apropie pământul de cer, purtând încărcătura umană a nostalgiei înălțimilor.

În continuare, autorul vorbește despre două biserici: una de brazi și alta din

Coasta Bengehii, care azi nu mai sunt, de la izvoarele Latoritei.

Apoi sunt prezentate bisericile din Ciunget: cea veche și cea nouă cu arhitectura, elementele de sculptură decorativă, pictură și preoții slujitori. Deslușim în demersul lecturii că biserica veche este construită în 1861, pictura este bine conservată până în zilele noastre. Dacă tabloul votiv era rezervat doar pentru voievozi și mari boieri, aici îl avem pictat pe întâiul ctitor Florea Ionescu, cu familia. Interesante sunt apoi costumele lor, care se aseamănă celor de sărbătoare purtate de păstorii din Mărginimea Sibiului și din Banat. Ctitorii susțin chivotul pe care se observă vânătorul în genunchet cu arma la ochi, ținând un cerb și moartea. Printre preoții slujitori observăm mulți călugări care au slujit aici de la sfintele mănăstiri din apropiere: Cozia, Bistrița și Arnota. Se amintește de Pr. Georgescu Gh. care a fost coleg de școală cu P.F. Iustinian.

În partea finală a cărții sunt prezentate: Însemnări de pe cărți de cult, Concluzii, Anexa și Bibliografie.

Rodul unei munci perseverente, având la bază o solidă documentare, lucrarea este un frumos cadou transmis urmașilor, la împlinirea a 50 de ani de viață.

Cartea este o sursă documentară pentru cei interesați de această zonă, iar pentru cei care-și hrănesc ființa din viața Bisericii știu că „Istoria este mișcarea dramatică spre comuniunea finală a oamenilor cu Dumnezeu”.

Prof. MARIA-MAGDALENA BUDEANU

Familia și normalitatea ortodoxă privind accesul în ierarhie

Baza societății umane este familia. În familie se nasc și se formează membrii societății. Fencitul Augustin zice despre familie că ea „este, în ceea ce privește neamul omenesc, ca o pepinieră a cetății” (*Despre cetatea lui Dumnezeu*, XV, 16, 3, PL, 41, 459).

Dar familia este și celula de bază a Bisericii. În ea se nasc și se formează oamenii nu numai pentru viața pământească, ci și pentru viața duhovnicească, creșterea.

Unirea bărbatului cu femeia prin căsătorie, spre înțelegere reciprocă, spre cultivarea iubirii integrale și spre nașterea și creșterea copiilor, este un dat al creației. După învățătura Sfintei Scripturi, istoria familiei începe odată cu istoria umanității. Combătând unele atitudini care marcase degradarea moralei familiale, Mântuitorul Hristos reamintește faptul că „de la început” Dumnezeu a creat familia monogamică și citează textele din Fac 1,27 și 2,24 (Mt 19, 3-9; Mc 10, 2-9). Căsătoria este ceea ce unii au numit „tăina primordială”, instituită de Dumnezeu „de la început” și legată de taina creației în ansamblu.

Relatarea din cartea Facerii relevă p-o-funzimi care scapă cu greu cititorului atent al Scripturii: „Și a zis Dumnezeu: „Să facem om după chipul și asemănarea noastră...” Și a făcut pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie. Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: „Fiți rodnic și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți...” (Fac 1,26-28). În cap. 2 din cartea Facerii apar câteva elemente noi, nu mai puțin importante pentru ontologia familiei: Eva este luată din Adam (v. 21-22); Adam constă în înrudirea dintre el și femeia pe care i-a creat-o Dumnezeu (v. 23); în sfârșit, concluzia relației evidențiază unirea tainică a soților într-un trup: „De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup” (v. 24).

Dualitatea sexelor este, așadar, voită de Dumnezeu. Bărbatul și femeia sunt deopotrivă chipul lui Dumnezeu. Cele două sexe sunt complementare, nu numai pe plan fizic, ci și prin comuniunea de viață, care face din iubirea conjugală un reflex al iubirii intrinsecare: „după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie” (Fac 1,27). De-aici se poate înțelege că păcatul strămoșesc — cum s-a susținut uneori —, unirea soților în căsătorie și nașterea de prunci care rezultă din această unire apar, în optica fundamentală optimisă a Bibliei, ca o binecuvântare (Fac 1,28). Legea celor două sexe este în slujba fecundității. Prin instituirea căsătoriei, Dumnezeu îi face pe oameni colaboratori Săi la transmiterea vieții. Astfel, perpetuarea și progresul umanității în timp și spațiu

sunt rodul unui sinergism divin-uman. Acceptând această colaborare cu Dumnezeu, cuplul se înseamnă în istoria umanității.

Căderea în păcat a afectat profund toate aspectele vieții umane (ca și ale creației, în general) și, deci, a afectat profund și unirea soților în căsătorie. Căsătoria și viața de familie au ajuns astfel să poarte pe chipul lor „zbârciturile” urâte ale păcatelor de tot felul: decăderea din ce în ce mai mult în robia patimilor trupești, adulterul, discriminările, desconsiderarea și asuprirea femeii de către bărbat, refuzul copiilor și chiar uciderea lor în pântecul mamei etc.

Mântuitorul Hristos a restaurat legătura căsătoriei, înălțând-o din ordinea naturii în ordinea harului. Citând textele din Fac 1,27 și 2,24, Domnul recunoaște în căsătorie o lucrare a lui Dumnezeu, reafirmând astfel sacralitatea ei: „Așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă” (Mt 19,6; Mc 10,8-9). Sacralitatea conferită de Dumnezeu căsătoriei „de la început” (Mt 19,4; cf. v. 8) înseamnă afirmarea unor valori nu numai sacre, ci și profund umane. Din această perspectivă, orice tendință de desacralizare sau de secularizare a iubirii umane integrale, a deschiderii spre viață, spre nașterea de prunci, spre fidelitate conjugată, unitate și indisolubilitate, înseamnă nu numai de-tornarea căsătoriei de la planul trasat de Creator, ci și privera ei de ceea ce are mai profund uman.

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos evidențiază aceste valori ale căsătoriei, afirmând indisolubilitatea ei (Mt 19,3 și urm.; Mc 10,24; Lc 16,18), condamnăm aspru adulterul, chiar și cel săvârșit „în inimă” (Mt 5,27-28), chemându-l la Sine pe copiii (Mt 19,13-15 și dându-i pe aceștia drept pildă de nevinovăție și smerenie (Mt 18,2-4).

În Epistolele Sf. Apostol Pavel aflăm unele texte importante asupra căsătoriei și asupra semnificației umane și religioase a raporturilor dintre soți. Pentru Apostolul neamurilor, căsătoria este un „dar” al lui Dumnezeu, ca și fecunditatea (I Cor 7,7), iar indisolubilitatea ei o poruncă a Domnului (I Cor 7,10-11; cf. v. 39; Rom 7,2-3). Sf. Pavel recunoaște calitatea morală ireproșabilă a legăturii trupești a soților (I Cor 7,1-6), justificând-o nu numai prin scopul nașterii de prunci, ci și prin funcția ei de remediu al păcatului. Aduși la egalitate deplină în Hristos (Gal 3,28), soții trebuie să promoveze o unire profundă, o iubire plină de înțelegere a fiecăruia față de celălalt (Ef 5,22-33; Col 3,18-19).

Am scotit potrivit a reaminti aceste lucruri într-un context în care o serie de luări de poziție în mass-media, legate de alegerea ca Mitropolit a Înaltei Prea Sfinției Sale Dr. Laurențiu Streza, lasă impresia unei atitudini negative a Ortodoxiei

față de căsătorie. Faptul este cu atât mai grav cu cât, spun sursele rele, în spatele acestor luări de poziție ar sta nici mai mult nici mai puțin decât unii dintre ierarhii noștri. În contextul contemporan, cu gravele atentate anticreștine, la adresa familiei, dacă, într-adevăr, unii dintre cei care au supremă răspundere în conducerea Bisericii ar nutri o astfel de concepție negativă la adresa căsătoriei și a familiei, faptul ar trebui să ne pună serios pe gânduri. Ce altă speranță am mai putea avea privind regenerarea societății și a Bisericii decât familia, cu tot ceea ce implică ea în planul lui Dumnezeu? Sfântul Sinod al Bisericii noastre, toți membrii săi, ca și preoții și toți factorii responsabili bisericești au a lupta din toate puterile pentru reafirmarea importanței și a valorii unice a familiei creștine, a nașterii și creșterii de prunci buni în familia întemeiată prin Taina Sfintei Cununii.

Pe de altă parte, total inept a se susține, împotriva întregii tradiții ortodoxe și a disciplinei canonice, că un preot rămas văduv prin decesul soției ar fi mai puțin apt de a deveni episcop decât un monah care n-a fost niciodată căsătorit. O condiție rămâne, desigur, buna calitate a familiei respectivului candidat, clar afirmată între condițiile pauline pentru toți candidații la hirotonie, în orice dintre cele trei trepte ierarhice (I Tim 3,4-5,2; Tit 1,6).

Se știe că, în primele veacuri creștine, nu numai preoții și diaconii, ci și episcopii au fost căsătoriți. Vom aminti numai pe sfântul străromân Irineu, episcop de Sirmium (+304), despre care aflăm că „avea familie și copii de vârstă fragedă” (*Sfinții și apărători ai Legii strămoșești*, Ed. Inst. Biblic, București, 1987, p. 144). După ce, începând cu secolul IV, s-a impus tot mai mult practica recrutării episcopilor numai dintre monahi, candidații văduvi n-au fost considerați cu nimic mai prejos decât monahii, ei având însă a fi călugăriți înainte de hirotonia întru arhieru. Pe linia acestei tradiții sănatoase, Biserica Ortodoxă Română a avut nenumărați ierarhi care fuseseră căsătorii înainte de a accede la ierarhie, mulți având și copii, fără ca prin aceasta — împotriva a ceea ce unii își permit să afirme cu îndrăzneală ignoranței — calitatea slujirii lor să fi avut de suferit în vreun fel oarecare. Numai în sec. XX pot fi numărați vreo 25 de ierarhi în această situație, între care un mitropolit primat, *Atanasie Mironescu* (+1931), și un mare patriarh, *Justinian Marina* (+1977). La care sunt de adăugat *Pimen Georgescu* (+1934) și *Sebastian Rusan* (+1956), mitropoliți ai Moldovei și Sucevei, ultimul cu mulți copii, *Nectarie Cotlarciuc* (+1935) și *Tit Simedrea* (retras din

scaun în 1945; +1971), mitropoliți ai Bucovinei, *Nifon Criveanu* (pensionat în 1945; +1970), mitropolit al Olteniei, *Cosma Petrovici* (retras din scaun în 1947; +1948), episcop al Dunării de Jos, care a avut și vreo 10 copii, *Iacov Antonovici*, episcop al Hușilor (+1931), care a avut și el vreo 6-7 copii, *Vasile Coman* (+1992), episcop al Oradei, care a avut trei copii. Și ar mai fi de pomenit alți destul de mulți episcopi, episcopi-vicari și arhieriei-vicari.

În ce privește Mitropolia Ardealului, este cazul să amintim că un titular al ei din sec. XVII, trecut în rândul sfinților, era, la alegerea sa ca mitropolit, *preot văduv*. Este vorba de *Sf. Sava Brancovici* (+1683). În aceeași situație au fost doi mari mitropoliți ai Ardealului din perioada de după Andrei Șaguna, anume *Miron Roman* (+1898) și *Ioan Meșianu* (+1916), ultimul având la alegerea sa și 4 copii în viață.

Și încă ceva important: mulți dintre cei menționați au fost mari ierarhi tocmai datorită provenienței lor dintre preoții cu experiența vieții de familie, în stare să înțeleagă profund viața preoților și a credincioșilor din eparhiile lor. Să nu uităm că episcopul nu este numai al mănăstirilor și al monahilor. Dacă ținem seama de proporții, pe pr mul loc în răspunderea sa pastoral-misionară stau preoții de mir și parohiale. Pentru ierarhii fără experiența personală a vieții de familie numai o viață sfântă și profund duhovnicească poate suplini această lipsă, dându-le înțelegerea necesară pentru complexitatea problemelor cu care se confruntă preoții de mir și păstoriții lor. Preoții știu foarte bine acesă lucruri. Cât de adeseori s-au aflat și se află preoții în situația de a constata că ierarhul lor îl înțelege cu adevărat și că îi poate ajuta exact datorită experienței sale personale în ce privește viața de familie. Și din acest motiv a fost sustinută de către preoții ardeleni în mod practic unanim, iar apoi salutată cu mare bucurie, alegerea la Sibiu a Înaltei Prea Sfinției Sale Laurențiu Streza, binecunoscut tuturor, apreciat și iubit de toți, cu o viață ireproșabilă de preot, profesor de teologie și apoi episcop, cu copii care-l fac cinste și care ar face cinste oricărei familii creștine.

Față de atitudini anti-familie ca cele care se vântură prin presă în ultima vreme, reacția preoților din întreaga țară este profund negativă. Mai mult, preoții sunt îngrijorați și nedumeriți că astfel de atitudini nu și-au primit răspunsul ferm și imediat din partea conducerii Bisericii noastre, ca unele care atentează nu atât la statutul unei persoane, ci la fundamentele înseși ale normalității ortodoxe.

Pr. prof. univ. Dr. VASILE MIHOE

(Urmare din pag. 1)

pe Dumnezeu nelimitat. Spatele ne este peșteluit pentru ca să-i dăruim lui Dumnezeu și puterea fizică și mâinile și picioarele noastre. Este nevoie ca faptele noastre, lucrările noastre și umblarea noastră în viață să fie închinare lui Dumnezeu. Nu doar un semn care lasă amprentă fizică asupra noastră cum era tăierea împrejur din Vechiul Testament, ne trebuie nouă ci semnul acesta al apartenenței totale la Dumnezeu, semn primit prin pecetea darului Duhului Sfânt.

Se completează prăznuirea aceasta a Tăierii împrejur prin pomenirea Sf. Mare Ierarh Vasile, Arhiepiscopul Cezareei Capadociei, făcătorul de minuni, cel care a primit acest apelativ de Mare, nu pentru că a fost înalt ci pentru că a fost mare întru toate cele duhovnicești. A fost unul din cei mai mari teologi ale căruia învățături, comentarii biblice și lucrări teologice, sunt de o mare profunzime și valoare. Este suficient să amintim aici un tratat al Sf. Vasile despre Sf. Duh, apoi să ne oprim la Liturghia pe care tocmai am săvârșit-o și care este una dintre capodoperele spiritualității creștine. Am citit cu voce tare o parte din rugăciunea lungă a canonului euharistic, cuprinsă în această Liturghie ca s-o auziți și Dumneavoastră, să vă regăsiți fiecare cu nevoia și cu speranțele sale în această rugăciune atât de cuprinzătoare încât nimeni nu se poate exclude și nici măcar o trebuință a noastră nu este omisă ci este pusă în fața lui Dumnezeu pentru ca El să se milostivească de noi. Și dacă a fost un mare teolog, un mare liturgist, Sf. Vasile cel Mare a fost și un mare iubitor de semenii. El a înființat instituții de caritate care au rămas și ele normative în întreaga creștinătate și care se numeau după numele său vasilade.

Biserica are și o slujire socia-

lă, o „liturghie” a semenului de care ne aduce aminte Sf. Vasile. Noi ducem de aici, din biserică, bucuria cerului coborât pe pământ prin Sf. Liturghie. Confiuam apoi prin viața și faptele noastre Liturghia de la biserică. Putem vorbi astfel de o liturghie după Liturghie prin împlinirea poruncilor lui Dumnezeu. Transformăm pentru o perioadă de timp casa noastră în altar dacă-l cinstim pe Dumnezeu și deopotrivă pe semenii noștri.

Iată toate aceste fapte minunate ne stau nouă la îndemână nu numai celor care poartă numele Sf. Vasile ci fiecăruia dintre noi, cu atât mai mult cu cât nu ni se transmite doar o învățătură teoretică ci ni se oferă și o pildă de viață și de sfințenie creștină, cum a fost viața Marei lui Vasile.

Și a treia semnificație care vine să le împlinească pe celelalte două, de care am amintit, este trecerea noastră în Noul An. Acum este momentul să ne întrebăm nu doar ce ne dorim în Noul An ci și ce-am lăsat în urmă în anul care a trecut. Dacă ne-am face un bilanț al activității noastre am putea să găndim în felul acesta: să ne întrebăm pe noi înșine câți ani avem și apoi să socotim câți din acești ani i-am petrecut în școala lui Hristos. Am progresat sau am regresat în cele duhovnicești? Dacă stăm să ne gândim, toți dorim ca Noul An să fie un început bun. Ne îmbrățișăm și ne felicităm, ne transmitem urări și ne rugăm ca Dumnezeu să ne dăruiască ani mulți, dar mai ales ani buni. Spunem de asemenea ani fericți dar știm că fericirea e numai la Dumnezeu. Câtă fericire avem noi în lumea aceasta? O luăm și o gustăm cât ne este hărăzit. Pregustăm și din bunătățile pe care le vom vedea dincolo, dacă

vom fi vrednici. Pregustarea aceasta se face prin Sf. Împărțășanie, la Sf. Liturghie. Avem bucurii când ne apropiem de Dumnezeu, avem bucurie când semnele stă aproape de noi și i-am creat și lui o bucurie asemenea bucuriei noastre. Vorbind despre reînnoirea noastră să ne întrebăm în ce constă oare omul cel nou? Am trecut printr-o perioadă de încercări, perioada comunistă. Mereu se vorbea despre omul cel nou. Era îndreptată atenția spre ceva. Acel om nou nu avea însă nici într-un caz un ideal spiritual. Era omul cu conștiință mecanică, omul lipsit de cele materiale, dar paradoxal cu totul separat de cer. Cum putea să fie acela om nou? Nouitatea pe care a adus-o libertatea din decembrie 1989 a fost tocmai aceasta: reînălțarea cu Hristos. Viața în Hristos este viața cea nouă. Prin viața în Hristos noi înțelegem pruncia noastră duhovnicească dobândită prin Taina Sf. Botez, apoi creșterea și întărirea noastră prin Taina Mirungerii, și desăvârșirea noastră, prin Taina Împărțășării cu Hristos, a unirii cu Hristos. Deci, iată cum un prunc pe care Dumnezeu l-a rânduit să se nască în lumea aceasta primește încă din primele săptămâni de viață trei mari Taine, care constituie de fapt temelia vieții sale spirituale. Nașterea din nou în viața în Hristos, prin Botez, întărire în viața în Hristos prin Mirungere și unirea cu Hristos prin Taina Sf. Împărțășării, iată care sunt lucrările ce înlocuiesc vechia Tăiere împrejur din Vechiul Testament.

Pentru ca să ne menținem legătura cu Hristos primită la Botez și să rămânem pe drumul ascendent al nostru spre cer, suntem chemați să ne curățim din vreme în vreme, pe parcursul vieții, ori de câte ori simțim că suntem im-

Înnoirea anului, înnoirea vieții noastre sufletești

povărați de o greutate a păcatului. Purificarea spirituală a sufletului nostru se realizează prin Taina Spovedaniei, care este de fapt reînnoirea noastră la Hristos, și o curățire lăuntrică spre a ne face din nou vrednici a ne împărtași cu Hristos. Împărtașirea cu Hristos este culmea vieții spirituale, e unirea cu El. În felul acesta devenim purtători de Hristos, hristofori. El este al nostru și noi suntem ai Lui. Este șansa vieții noastre spre care trebuie să tindem mereu.

Să adăugăm la acestea și celelalte Sf. Taine, care toate ajută vieții noastre și ne înalță spre cer. Una dintre acestea este Taina Cununii sau taina binecuvântării celor doi soți, care se unesc în fața lui Dumnezeu pentru a crea o familie, ca bază a societății. Dragostea lor se prelungește prin nașterea de fii, care vor fi și ei apoi închinați lui Dumnezeu, devenind fii ai Lui după duh, după har.

În momentul în care slăbiciunile noastre devin atât de mari, încât avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu ne stă la îndemână o altă Taină, Taina Sf. Maslu care are două efecte înnoitoare asupra sufletului nostru: sănătatea sufletului și sănătatea trupului. Există o legătură între păcat și suferință. Urmările păcatului sunt boala și neputința.

Mai există însă și o a șaptea Taină care este Taina Preoției. Ați fost părtași astăzi, iubii credincioși, la două hirotonii. Prima în treapta de diacon, făcută acum la sfârșit, după ce l-am trecut pe cel pregătit dinainte, prin treptele de citit și ipodiamon. A doua a fost hirotonia în treapta preoțească înainte de momentul sfințirii cinstitelor Daruri. Eu cred că ați fost atenți la jurământul pe care l-a citit candidatul la preoție, în fața Dvs., jurământ structurat, după Sf. Calinic de la Cernica, în zece porunci. Zece porunci și-a luat asupra sa noul preot ca să le împlinească și ne-am rugat împreună, am stat în genunchi și am chemat Duhul Sfânt să vină asupra lui și să-i dea putere de a fi iconom al Tainelor dumnezeiești, de a fi cel care luminează poporul, propovăduind cuvântul adevărului, prin Sf. Evanghelie.

Iubii credincioși,

Ce ne dorim în anul care vine? Nu suntem atât de neînțelepți încât să ne dorim doar bunuri materiale. Am fi străini de ceea ce este valoros în viața noastră dacă am dori doar atât. E firesc să cerem și să nădăjduim că Dumnezeu ne va da și astfel de bunuri dacă noi vom căuta mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui. Apoi,

toate celelalte se vor adăuga nouă. Să ne dorim ca Dumnezeu să ne dea sănătate și mai ales harul său care vine asupra noastră ca o pace lăuntrică. Să fim iubitori de pace. Ori de câte ori intrați în Sfânta biserică căutați să fiți împăcați cu Dumneavoastră înșivă, pentru că dacă n-ai pace cu tine, n-ai pace nici cu altul și nici cu Dumnezeu. Dacă nu ai pace cu Dumnezeu cum poți să ai pace cu semenul? Mântuitorul spune: „cel se spune că iubește pe Dumnezeu și urăște pe aproapele este mincinos”. Dacă ai pace cu semenul, pe care Dumnezeu îți l-a rânduit să fie alături de tine sau în preajma ta, sau în comunitatea în care tu ești, te vei bucura și tu însuși de pace din partea lui. Este o bucurie nepieritoare aceasta pe care nu ți-o poate lua nimeni. Acest lucru să ni-l dorim și apoi vor veni și celelalte. Să ne rugăm Bunului Dumnezeu să ne dea posibilitate ca să fim bineplăcuți Lui, nu numai. Vedem că sunt atâtea bunătăți împrejur la unii sau găsim atâtea neputințe, lipsă și nevoie la alții. Dacă Dumnezeu revărsă peste noi daruri, să împărțim din ele și la alții. Dacă nu vom împărți, vom fi ca cel din pilda bogatului nemilostiv căruia i-a rodit țarina. Aceasta este pentru noi nu doar pildă, ci chiar o sentință de judecată: „omule nebul, ce-ai făcut cu tot ce ai adunat, pentru că în noaptea aceasta îți se va lua sufletul”.

Iubii credincioși, bucurați-vă în această sfântă zi. Bucurați-vă în primul rând că sunteți fii ai lui Dumnezeu după har, frați spirituali ai lui Hristos, pentru că ne-am născut în această Biserică sfântă. Să-I mulțumim Lui pentru aceasta. Bucurați-vă de asemenea de praznicul luminat al Sf. Vasile, ierarh care ne-a lăsat nouă teologhisirea cuvântului lui Dumnezeu, ne-a lăsat o pildă de urmat, dar mai ales s-a făcut mijlocitor și rugător pentru noi. Bucurați-vă de asemenea și mulțumiți lui Dumnezeu că ne-a ajutat să mai trecem un an. Rugați-vă apoi ca El să ne ajute ca împreună să-L preamărim și în noul an.

Vă binecuvântăm și vă îmbrățișăm pe toți. Și vă rugăm să transmiteți bucuria aceasta tuturor celor dragi. Să fie peste noi toți harul lui Dumnezeu și binecuvântarea Lui și în cursul anului care urmează.

Ne-am rugat și am făcut mijlociri speciale pentru ca Dumnezeu să binecuvânteze cununa anului care urmează. M-am bucurat că aseară, la cumpăna dintre ani catedrala a fost plină. Foarte mulți credincioși au venit împreună cu noi să stăm doar o oră să-i dăruim

lui Dumnezeu gândurile noastre, să facem o serbare spirituală și cred că toți au plecat cu multă bucurie acasă.

Iubii credincioși,

Am dori să vă anunțăm, pentru sărbătoarea Bobotezei, nu o schimbare ci o revenire la tradiția noastră de a ieși spre a face sfințirea apei la un râu. În vremea comunistilor, dacă îndrăzneai vreun preot să iasă la râu, la Bobotează, a doua zi putea fi depus din preoție. Acum, din comoditate, ne mulțumim să facem sfințirea apei în biserică și apoi să împărțim apa sfințită credincioșilor. De data aceasta, împreună cu toți preoții din Sibiu care cred că sunt în jur la 40, și mă bucur sincer că sunt atât de mulți, ne vom împărți în două părți, în două sectoare. Să spunem că primul sector ar fi orașul de sus, iar al doilea, orașul de jos. Noi, de la catedrală și de la celelalte parohii din partea aceasta de sus a orașului, vom merge spre parcul Sub Arini la ora 12 și vom fi acolo la 12,30. Lucrul pe care îl vom săvârși acolo va fi mai mult decât cuvântul nostru de acum, mai mult decât predica noastră, pentru că va fi un exemplu viu. Vă rugăm veniți să mergem împreună de aici pe jos, până acolo, să facem și noi un mic pelerinaj pentru Hristos. Care a primit pentru noi să se boteze în apa Iordanului.

Este pregătit în parcul Sub Arini un loc acoperit, unde se va face sfințirea apei. Este acolo spațiu suficient pentru toți binevoitorii din oraș care vor să vină și să primească binecuvântarea Iordanului, prin apa sfințită în ziua de Bobotează.

Al doilea loc va fi la Cibin, aproape de Independența. Acolo va merge Prea Sfințitul Episcop-Vicar Visarion. Ne-am împărțit astfel pentru ca cei doi ierarhi să pontifice slujba aceasta extraordinară. Știți ce se întâmplă cu apa sfințită? De ce apa de la Bobotează nu se strică spre deosebire de aghiasma mică pe care o facem la diferite ocazii, care se consumă atunci? Apa de la Bobotează își schimbă finalitatea într-o finalitate permanentă de sfințenie. Apa pe care a lăsat-o Dumnezeu ca să fie principiul vieții materiale devine principiul vieții spirituale. Apoi apa care este lăsată pentru curățirea noastră exterioară, devine mijloc de curățire lăuntrică. Și pentru că în ziua de Bobotează și nu numai în ziua de Bobotează, Fiul lui Dumnezeu se atinge de creatură, intră în apă în râul Iordanului, Iordanul s-a sfințit și odată cu el întreaga fire. Așa este și cu apa pregătită de noi care este tot de la Dumnezeu și primește harul acesta al sfințeniei.

Particularitățile misiunii preotului ortodox

(Urmare din pag. a 6-a)

În aceste condiții se poate spune că zona Văii Hărtibaciului deși se găsește în condiții vitrege din punct de vedere economic, social, cultural și spiritual, totuși ea are un potențial care trebuie valorificat și acesta este reprezentat de locuitorii săi, credincioși Bisericii noastre Ortodoxe strămoșești. Pentru aceștia este necesar să fie adoptate acele metode pastorale care să vină în întâmpinarea nevoilor lor spirituale și în a-

cest mod să se poată vedea că Biserica Ortodoxă Română și preoții Săi sunt alături de ei în greutățile vieții de fiecare zi, le înțeleg și împreună caută soluții pentru depășirea lor.

Știm din paginile cărților de istorie că Biserica Ortodoxă Română a fost totdeauna alături de credincioșii săi și așa va fi și pe viitor, atâta timp cât va mai exista suflet de român ortodox pe aceste meleaguri transilvane.

AGENDA Î.P.S. MITROPOLIT LAURENȚIU

ITINERAR PASTORAL

- **Sâmbătă, 3 DECEMBRIE 2005** — I.P.S. Sa Dr. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului, a slujit Sf. Liturghie la Patriarhia Română și a participat la lucrările Sinodului de canonizare a „Sf. Gheorghe” de la Poiana Mărului.
- **Duminică, 4 DECEMBRIE 2005** — S-a întâlnit cu dl. George Scripcaru, Primarul Municipiului Brașov.
- A slujit Sf. Liturghie la Parohia „Sf. Nicolae” — Șchei — Brașov, unde a rostit un bogat cuvânt de învățătură.
- Seara, a participat la Simpozionul și expoziția în cinstea lui George Ucenescu, creatorul imnului (Deșteaptă-te române) și a lui Dimitrie Eustatievici, inițiatorul primei Gramatici în limba română.
- A participat în Aula Facultății de Silvicultură la Conferința cu titlul „Rugăciunea și postul, arme spre desăvârșirea creștină”, invitat fiind de Asociația ASCOR din Brașov.
- **Luni, 5 DECEMBRIE 2005** — A primit pe domnul Prof. univ. Dr. Corneliu Bucur, Directorul Complexului Muzeal ASTRA care i-a înmănat Brevetul și medalia jubiliară a Muzeului ASTRA.
- S-a întâlnit cu dl. Prof. univ. Dr. Mircea Tomuș de la Universitatea din Sibiu.
- Audiențe.
- **Marți, 6 DECEMBRIE 2005** — „Sf. Nicolae” — A slujit Sf. Liturghie la Parohia „Sf. Nicolae” — Făgăraș II, prot. Făgăraș. Cu această ocazie a acordat rangul de iconom stavrofor P.C. Pr. Ion Dincă, preot paroh.
- Seara, a slujit Vecernia la Biserica Unității Militare 01041 — Făgăraș, păstorită de P.C. Pr. militar Gherasim Frățilă.
- **Miercuri, 7 DECEMBRIE 2005** — A participat la Curtea de Argeș, invitat al P.S. Calinic Argeșanul, la sărbătorirea hramului bisericii „Sf. Muceniță Filoftea” care își are acolo sfintele moaște.
- **Joi, 8 DECEMBRIE 2005** — A primit delegația AIDROM — România din care au făcut parte printre alții I.P.S. Arhiepiscop Nifon Mihailă al Târgoviștei, Excelența Sa P.S. Episcop Christoph Klein, episcopul Episcopiei Evanghelice C.A. din România cu sediul la Sibiu și Dl. Cristian Teodorescu, Președinte AIDROM.
- Audiențe.
- **Vineri, 9 DECEMBRIE 2005** — S-a întâlnit cu dl. Prof. univ. Dr. Cristian Ene și dl. Daniel Fuciu, Președinte și Vicepreședinte FORAD — România.
- A primit pe P.C. Pr. prof. drd. Victor Neamțu, Directorul Seminarului Teologic din Brașov.
- **Sâmbătă, 10 DECEMBRIE 2005** — A participat la Galerile de Artă la deschiderea Expoziției de Icoane pe lemn și sticlă, organizată în cinstea Crăciunului.
- **Duminică, 11 DECEMBRIE 2005** — A slujit Sf. Liturghie în orașul Sibiu la biserica cu hramul „Sf. Împărați Constantin și Elena” din Piața Prahovei, preot paroh Aurel Răduț.
- Cu această ocazie oficiază Taina Sf. Botez pruncului Andrei Gabriel.
- În după-masa aceleiași zile, a primit cu colinda Corul Parohiei Șinca Nouă, Protopopiatul Făgăraș, condus de Domnul Malene Ioan și P.C. Pr. Sorin Suciu.
- **Luni, 12 DECEMBRIE 2005** — A participat, la București, la Comisia de validare a doctoratelor în Teologie.
- **Marți, 13 DECEMBRIE 2005** — A vizitat Protopopiatul Ortodox Român Făgăraș cu ocazia Conferinței lunare preoțești.
- **Miercuri, 14 DECEMBRIE 2005** — A primit pe dl. Prof. univ. Dr. Alexandru Hudîțeanu de la Universitatea din Sibiu.
- A primit pe P. Cuv. Arhim. Modest Zamfir.
- Audiențe.
- **Joi, 15 DECEMBRIE 2005** — A participat la ședința lunară a preoților din Protopopiatul Sibiu.
- A primit pe P.C. Pr. Andrei Sicoe de la Parohia CFR Triaj — Brașov.
- A primit pe P.C. Pr. Doru Gădea de la Mediaș cu un grup de 8 colindători, îmbrăcați în costume populare tradiționale.
- În după-masa aceleiași zile, a participat în Catedrala mitropolitană la Concertul de Colinde susținut de Corul studenților teologi ai Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu și ai Academiei Trupelor de Uscat din Sibiu.
- A acordat un interviu Radio-Televiziunii Române.
- **Vineri, 16 DECEMBRIE 2005** — A primit pe dl. ec. Ioan Mețiu din Sibiu.
- **Duminică, 18 DECEMBRIE 2005** — A slujit Sf. Liturghie în localitatea Orlat și a binecuvântat inaugurarea noului biserici din localitate, amenajată în locul fostului Cămin cultural, preot-paroh Bot Radu.
- A primit cu colinda Corul Parohiei Săcele, dirijat de profesorul Dărlan.
- **Luni, 19 DECEMBRIE 2005** — A primit cu colinda Corul bisericii „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” din Sibiu și Corul Școlii Generale din Gura Răului.
- În după-masa aceleiași zile a primit cu colinda Corul de femei al Parohiei Dobârca, preot Ioan Topârceanu.

- **Marți, 20 DECEMBRIE 2005** — A primit cu colinda Corul Reuniunii de cântări din Săliște, dirijat de P.C. Pr. Ioan Ciocan și prof. Nicolae Suciu.
- A primit cu colinda Corala „Sf. Nicolae” din Agnita, dirijată de dl. prof. Ioan Nițescu.
- **Miercuri, 21 DECEMBRIE 2005** — S-a întâlnit cu profesorii de religie din Sibiu la Grupul Școlar de Construcții, invitat fiind de către dl. prof. Sebastian Cârstea.
- A primit cu colinda grupurile de colindători de la Școala Generală din Cașolț, Grupul Coral Caedonia din Sibiu.
- **Joi, 22 DECEMBRIE 2005** — A oficiat slujba de pomenire a eroilor martiri ai Revoluției din 1989 și a rostit un cuvânt de învățătură despre importanța acestui eveniment în viața bisericii și a poporului român.
- **Vineri, 23 DECEMBRIE 2005** — S-a întâlnit la Reședința mitropolitană cu dl. senator Antonie Iorgovan.
- În după-masa aceleiași zile a primit grupuri de colindători de la Mănăstirea Cârțișoara, Mănăstirea Nocrich, Grupul „Harmonia” din Sibiu și Grupul de colindători de la Parohia Valea Aurie din Sibiu.
- **Sâmbătă, 24 DECEMBRIE 2005** — Ajunul Crăciunului — A primit grupurile de colindători de la Mănăstirea Făget — Boholt, prot. Făgăraș. Corul bisericii Mihail Viteazul Sibiu, Corul Bisericii Sf. Arhangheli „Mihail și Gavril” — Trei Stejari, Sibiu, Corul Casei de Copii orfani din Turnu Roșu, Corul de copii al Parohiei Ernea, Prot. Mediaș, Corul credincioșilor Catedralei mitropolitane din Sibiu, corul deficienților de vorbire și auz, condus de dl. Marian Vlăduț, corul Casei de copii, condus de P.C. Pr. Nicolae Lăchescu, corul Parohiei Turnușor II, condus de P.C. Preot Nicolae Comănic, Corul Bisericii Iosefin II, condus de P.C. Pr. Aurel Răduț și Corul Bisericii Iosefin III, condus de Pr. Teodor Răduț.
- **Duminică, 25 DECEMBRIE 2005** — Nașterea Domnului — A slujit Sf. Liturghie în Catedrala mitropolitană din Sibiu. A hirotonit, în cadrul Sfintei Liturghii, întru diacon pe tânărul Gabriel Dumbravă. A rostit cuvânt de învățătură.
- A participat, la postul de Televiziune Antena 1 — Sibiu, într-o emisiune în direct, privind sărbătorile Crăciunului și viața religioasă din Arhiepiscopia Sibiului.
- A oficiat Vecernia în Catedrala mitropolitană, adresând un cuvânt de învățătură.
- **Luni, 26 DECEMBRIE 2005** — A săvârșit Sfânta Liturghie în biserica „Buna Vestire” din Brașov. A hirotonit pe P.C. Diac. Comșa Călin întru preot pe seama Parohiei Spitale Brașov. A hirotonit întru diacon pe tânărul Lazăr Nicu. A acordat distincția de iconom stavrofor P.C. Pr. pensionar Alexandru Enache. A rostit un cuvânt de învățătură.
- În după-masa aceleiași zile a slujit Vecernia în Capela privată „Înălțarea Domnului” din satul Târlungeni ridicată prin osteneala vrednicului credincios, Ing. Ioan Dumitru Beșchea.
- **Marți, 27 DECEMBRIE 2005** — A oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din localitatea Hărman, și a hirotesit pe preotul-paroh Viorel Dumbravă întru iconom.
- A hirotonit pe tânărul diacon Lazăr Nicu, preot pe seama Parohiei Brădeni, Prot. Agnita și întru diacon pe tânărul Nicolae Cătană. După Sfânta Liturghie a oficiat slujba de binecuvântare a așezământului pentru persoane vârstnice și a așezat piatra de temelie pentru noua biserică din Hărman.
- **Miercuri, 28 DECEMBRIE 2005** — A participat la sărbătorirea Junilor din Mărginimea Sibiului în orașul Săliște. la invitația d-lui Primar Ec. Dumitru Bancu și a P.C. Prot. Romul Roșca.
- S-a întâlnit, cu ocazia acestui eveniment, cu dl. Adrian Iorgulescu, Ministrul Culturii și Cultelor.
- S-a întâlnit cu dl. Ec. Ioan Arton, Prefectul județului Sibiu.
- **Joi, 29 DECEMBRIE 2005** — Audiențe.

Secretar eparhial,
Pr. VALENTIN SICOE

Un teolog a fost ales președintele Universității Humboldt din Berlin

La 1 noiembrie anul curent, Consiliul prestigioasei Universități Humboldt din Berlin a ales ca președinte, cu o co-vârșitoare majoritate, pe Prof. Dr. Christoph Marksches, pastor evanghelic, de formație teolog, specialist în Istoria Bisericii Vechi și Patrologie. Este un prilej de bucurie faptul că în fruntea celei mai mari și mai prestigioase universități germane a fost ales un teolog și un cleric. Alegerea domniei sale în această înaltă funcție arată că teologii și clericii pot juca un rol important chiar și în societățile considerate ca fiind puternic secularizate.

În cuvântarea de mulțumire, domnia sa a folosit pilda biblică a lucrătorilor viei pentru a scoate în relief sensul și greutatea misiunii cu care a fost însărcinat de către electori. Comparând Universitatea cu o vie în care se muncește în echipă, domnul Marksches a spus: „Până acum am tăiat strugurii cu o foarfecă. Acum, dumneavoastră mi-ați pus în mână o săpă. Însă pentru a obține vin bun, am nevoie pe mai departe de colaborarea tuturor celor care lucrează în via Universității noastre.” Cu alte cuvinte, responsabilitățile domniei sale au crescut, însă fără ajutorul tuturor colaboratorilor, produsul final al muncii universitare nu va fi de calitate.

Domnul Marksches s-a născut la 3 octombrie 1962. A studiat teologie, filologie clasică și filozofie la Marburg, Ierusalim, Tübingen și München. A fost profesor de Istoria Bisericii Universale la Jena și Heidelberg, iar în prezent este titularul catedrei de Istoria Bisericii Vechi de la Universitatea Humboldt din Berlin al cărei președinte a fost ales. Este autorul mai multor studii și articole în domeniu, traduse deja în numeroase limbi.

Oficial, domnul Marksches va deveni președinte al Universității Humboldt la 1 ianuarie 2006, cu un mandat de patru ani. Îi urăm mult succes în misiunea deosebit de importantă și deloc ușoară pe care a primit-o. Suntem pe deplin încredințați că domnia sa va arăta întregii lumi că teologii pot fi buni conducători ai marilor instituții academice.

Sursa: Biroul de Presă al Universității Humboldt Berlin.

Prep. Dr. DANIEL BUDA

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs, publicăm următoarele parohii vacante:

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN AGNITA

— Parohia Vecerd

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN FĂGĂRAȘ

— Parohia Toarcia

— Parohia Valeni

— Parohia Oraș Victoria I

Termen de concurs: 1 ianuarie — 1 februarie 2006.

Cei care doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cererea în termenul legal la Oficiile Protopopești, anexând adevăruri cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs Oficiile Protopopești ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. Protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa vechimea în funcția anterioară, examene absoluite, situația socială (domiciliu, copii, părinți, locul de muncă al soției, etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație: 15 zile de la data numirii.

Nu se primesc dosare din alte Eparhii.

† Dr. LAURENȚIU STREZA

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Consilier ad-hiv bisericesc,
Pr. GHEORGHE STREZA

Articolele și corespondența se adresează Redacției „Telegrafului Român”, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Tiparul: Tipografia Eparhială Sibiu

Comitetul de Redacție:
I.P.S. Dr. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului — președinte;
P.S. Visarion Rășnăreanu — Episcop-vicar — vicepreședinte;
Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. P.O. — Dr. Mircea Păcurariu.

I.S.S.N. 1223-8392

Din încredințarea și cu binecuvântarea înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. LAURENȚIU STREZA al Ardealului, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂȘNĂREANU, a săvârșit următoarele:

- **1 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană din Sibiu.
- La orele amiezii a săvârșit slujba de Te-Deum cu prilejul zilei de 1 Decembrie în fața Cercului Militar din Sibiu și a asistat la parada militară.
- **4 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit — din încredințarea I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei — Sfânta Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Nicolae” din Câmpeni, jud. Alba roștind cuvânt de învățătură.
- A vizitat mănăstirea „Sf. Ioan Botezătorul” din A'ba-Iulia.
- **5 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit slujba Vecerniei și a Litiei în biserica „Sf. Nicolae” din Lazaret — Sibiu roștind cuvânt de învățătură (Pr. paroh Ioan Galea).
- **6 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica mare „Sf. Nicolae” din Râșnov, protopopiatul Brașov, cu prilejul hramului, roștind cuvânt de învățătură (Pr. parohi: Nicolae Pucheanu și Ioan Manolache).
- A vizitat și biserica „Sf. Împărați” din același oraș, roștind cuvânt de învățătură credincioșilor prezenți la slujba Utreniei.
- **7 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în Capela „Sf. Filoftea” din Sibiu, roștind cuvânt de învățătură.
- Seara, a slujit Vecernia și Acatistul Sf. Nicolae, în Catedrală.
- **8—10 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a primit audiențe, lucrări de birou.
- **11 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă la Capela „Sf. Treime” a Penitenciarului din Codlea roștind cuvânt de învățătură (Pr. capelan Dorin Șerban).
- A primit un grup de colindători din Șinca Nouă, prot. Făgăraș.
- **12 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a primit pe Episcopul Ghendile, starețul mănăstirii Troian din Bulgaria, aflat în trecere prin Sibiu.
- S-a întâlnit cu studenții anului I al Facultății de Teologie din Sibiu, cărora le-a ținut un cuvânt duhovnicesc.
- **14 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a participat la Concertul de colinde organizat la Sala Thalia din Sibiu, de către ASTRA — Sibiu.
- **15—16 DECEMBRIE 2005** — P.P. Sa a primit audiențe lucrări de birou.
- **16 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a oficiat slujba înmormântării credinciosului Dumitru Motronea din Sibiu.
- Seara a slujit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în catedrală.
- **17 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană.
- Seara a participat la Concertul Coralei Seminarului Teologic din Făgăraș.
- **18 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Nicolae” din Vurpăr, prot. Sibiu, roștind cuvânt de învățătură.
- P.C. Pr. paroh Eugen Marin a fost hirotesit întru iconom.
- A vizitat biserica din Daia, prot. Sibiu, roștind cuvânt de învățătură credincioșilor prezenți la slujba Utreniei.
- Seara, a participat în Catedrala mitropolitană la Concertul Coralei Caedonia.
- **19—20 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a primit audiențe, lucrări de birou, a primit grupuri de colindători.
- **21 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a participat la vernisajul Expoziției de icoane și litografii a studentului teolog Ionuț Lepădat la Muzeul ASTRA — Sibiu, roștind un cuvânt de învățătură.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală și a participat la Concertul Coralei Caedonia.
- **22 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a oficiat slujba de pomenire a eroilor Revoluției, la monumentele din incinta Academiei Forțelor Terestre și a Poliției Sibiu.
- Seara, a participat la Concertul de colinde al Coralei bisericii Sf. Arhangheli — Trei Stejari din Sibiu.
- A participat la lansarea volumului „Personalități ale Sibiului” organizată de Agenția Datapress — Sibiu.
- **23 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a participat la Concertul de Colinde al Școlilor din Sibiu organizat la Colegiul „Andrei Șaguna” de Inspectoratul Școlar Sibiu.
- **24 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană, iar seara a săvârșit Pavcernia Mare și Litia în Catedrală.
- A primit grupuri de colindători.
- **25 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Arhangheli” din Sibiu (Treii-Stejari) hirotonind întru diacon pe teologul Eugen Sergiu Moga. P.C. prot. Gheorghe Șebu a fost hirotesit întru iconom-stavrofor.
- A participat la Recepția oferită la Reședința mitropolitană de către I.P.S. Sa Laurențiu Streza.
- Seara a slujit și predicat la Vecernie în biserica „Sf. Ilie” din cartierul Vasile Aaron din Sibiu.
- **26 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Arhangheli” din Mediaș (Catedrala), roștind cuvânt de învățătură și a hirotonit întru preot pe diaconul Eugen-Sergiu Moga pe seama parohiei Roșia, prot. Sibiu.
- Seara a participat, la biserica mare din Săliște, la concertul de colinde al Reuniunii de Cântări — Săliște.
- **27 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă la Mănăstirea „Brâncoveanu” — Sâmbăta de Sus.
- Teologul Ștefan Spârchez a fost hirotonit întru diacon, iar diaconul Ioan Florin Băsa întru preot pe seama Spitalului Regina Maria din Brașov.
- Seara, a slujit și a predicat la Vecernie la Mănăstirea Cârțișoara, prot. Avrig, săvârșind slujba de rosoforie a Maicii Melania Alexandru.
- **29 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit o slujbă de binecuvântare la Academia Trupelor de Uscat din Sibiu.
- Seara, a slujit un trisaghion la catafalcul adormitului întru Domnul Ioan Meseșan din Sibiu, fost angajat al Arhiepiscopiei Sibiului.
- **31 DECEMBRIE 2005** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica Spitalului Militar din Sibiu.
- Seara, a slujit Vecernia și Litia în Catedrala mitropolitană.
- La miezul nopții a săvârșit Acatistul Măntuitorului și molitvele Sf. Vasile în biserica Spitalului Militar din Sibiu.

Arhid. VASILE AVRAM

ANUNȚ

În conformitate cu hotărârea Consiliului arhiepiscopesc, prețul unui abonament anual la „Telegraful Român” este de 15 RON, iar al „Revistei Teologice” de 20 RON. Banii se vor vira în COD IBAN RO69 RNCB 4200 0000 0061 0001. Pentru străinătate abonamentul este de 25 dolari S.U.A. Cod IBAN RO79 RNCB 4200 0000 0061 0015. Echivalentul în euro se va vira în COD IBAN RO51 RNCB 4200 0000 0061 0034. B.C.R. Sibiu, str. Emil Cioran nr. 1. Codul fiscal al Arhiepiscopiei este 44 79 403.

Abonamentul pe 2006 este de 15 RON.
COD IBAN RO69 RNCB 4200 0000 0061 0001. Pentru străinătate abonamentul este de 25 dolari S.U.A. COD IBAN RO79 RNCB 4200 0000 0061 0015 sau echivalentul în euro COD IBAN RO51 RNCB 4200 0000 0061 0034.
B.C.R. Sibiu, str. Emil Cioran nr. 1.